

Apjir/ e-ISSN: 2602-2893

Cilt: 7, Sayı: 3, 2023, ss. 330-357/ Volume: 7, Issue: 3, 2023, pp. 330-357

Journal homepage: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/apjir>

ARAŞTIRMA MAKALESİ/RESEARCH ARTICLE

KUR'AN VE KİTÂB-I MUKADDES'TE ORTAK GEÇEN KEVNÎ ÂYETLERE DAİR BİR MUKAYESE*

İsa AKALAN

Öğretmen, Amasya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Amasya
Teacher, Amasya Provincial Directorate of National Education, Amasya/Turkey

isaakalan@gmail.com

orcid.org/0000-0002-3844-7612

ror.org/00jga9g46

Enver BAYRAM

Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Tefsir Anabilim Dalı, Tokat
Assoc. Prof. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of of Islamic Sciences, Department of Tafsir,

Tokat/Turkey

enver.bayram@gop.edu.tr

orcid.org/0000-0001-7624-4528

ror.org/01rpe9k96

Öz

Kutsal kitaplar insanlığın hidayeti için Allah tarafından gönderilmiştir. İçinde birçok konuyu barındıran kutsal kitapların ele aldığı konulardan biri de kevnî ayetlerdir. Bu kapsamda Kur'an'da evrenin genişlemesi, denizlerin birbirine karışmaması, rüzgârların aşılacağı özelliği, göğün ve yerin yedi katlı olarak yaratılması, maddenin çiftler hâlinde yaratılması, güneşin akıp gitmesi, göğe yükseldikçe göğsün daralması, dağların hareket ettirilmesi, dünyanın yuvarlaklığı ve dönmesi, atmosferin yerden yükseltilip dengeye kavuşturulması, demirin gökten indirilmesi, suyun devinimi, evrendeki ahenk ve çekim kanunu, uzaya seyahat, bulutların yoğunlaşarak yağmur yağdırması, atom, göklerin ve yerin bitişik iken ayrılması, atmosferin koruyucu tavan olması ve petrolün teşekkülü gibi ilmi tefsir geleneğine kapsamlı yorum alanı açan pek çok konu zikredilmektedir. Aynı şekilde Kitâb-ı Mukaddes'de de kevnî ayetler yer almaktadır. Çalışmamızda öncelikle Kur'an ile Kitâb-ı Mukaddes'te ortak içerikli kevnî ayetler tespit edilecek ve sonrasında ilgili ayetler konu bakımından mukayese edilecektir. Amacımız Kur'an ile Kutsal Kitâb'ın kaynak olarak bir olduğunu göstermek, aynı zamanda Kur'an'ın önceki kitaplardan esinlenerek insan eliyle yazılmış bir kitap olmadığını, yani bozulmadığını ifade etmek olacaktır. Zira Kur'an, birbirinden farklı ilmi konulara temas etmesine rağmen, hiçbir mevzuda hata yapmamıştır. Kur'an'ın nazil olduğu dönemde hiç bilinmeyen, bilinmesi de mümkün olmayan bilgiler vermiş ve daha dikkat çekici olanı da o dönemin genel kabul görmüş hatalarını tekrar etmemiştir. Sonuç olarak hiçbir Kur'an ayetinin bilimle çelişmediği, buna karşın Kitâb-ı Mukaddes'teki ayetlerin önemli bir kısmının bilimle çeliştiğini görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Kitâb-ı Mukaddes, Kevnî Ayet, Sûre, Ayet.

* Bu makale "Kevnî Ayetler Bağlamında Kur'an-ı Kerim ve Kitâb-ı Mukaddes'in Mukayesesi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

A COMPARATIVE APPROACH TO COSMOLOGICAL VERSES WITH COMMON CONTENT IN THE QUR'AN AND THE BIBLE

Abstract

God sent the holy books for the guidance of humanity. One of the topics covered in the holy books, which contains many topics, is cosmological verses. In this context, many topics are mentioned in the Qur'an, which opens a comprehensive field of interpretation for the scientific commentary tradition, such as the expansion of the universe, the non-mixing of the seas, the infusing feature of the winds, the creation of the sky and the earth in seven layers, the creation of matter in pairs, the flow of the sun, the narrowing of the chest as it rises to the sky, the movement of the mountains, the roundness and rotation of the earth, the raising of the atmosphere from the ground and balancing it, the lowering of iron from the sky, the motion of water, the law of harmony and gravitation in the universe, travel to space, clouds condensing to rain, the atom, the separation of the heavens and the earth while adjacent, the atmosphere as a protective ceiling, and the formation of oil. Likewise, there are cosmological verses in the Bible. In our study, firstly, cosmological verses with common content in the Qur'an and the Bible will be identified, and then the relevant verses will be compared in terms of subject. We will aim to show that the Qur'an and the Bible are one source and, simultaneously, to state that the Qur'an is not a book written by human hands inspired by previous books, that is, it is not corrupted. Because although the Qur'an talks about different scientific subjects, it has not made any mistakes on any subject. It gave information that was completely unknown when the Qur'an was revealed, and more importantly, he did not repeat the generally accepted mistakes of that period. As a result, it has been seen that no verse of the Qur'an contradicts science, but a significant part of the verses in the Bible contradicts science.

Keywords: Tafsir, The Bible, Cosmological Verse, Surah, Ayat.

Atıf / Cite as: Akalın, İsa-Bayram, Enver. "Kur'an ve Kitâb-ı Mukaddes'te Ortak Geçen Kevnî Âyetlere Dair Bir Mukayese". *Apjir* 7/3 (Aralık 2023), 330-357.

Giriş

Âyet kelimesi sözlükte "alamet, acaip iş, mucize, burhan ve delil, bir şeyin ve bir amacın mevcudiyetini gösteren işaret" anlamlarına gelmektedir.¹ Terim anlamı itibarıyla, "Kur'an'ın harflerinden bir fasıla ile ayrılmış olan bölümlerinden her birine bir ayet denilir ve bunlar Kur'an'ın nazmında birer bütün teşkil ederler." şeklinde tanımlanmıştır.² Âyet başlıca iki bölüme ayrılır: Biricisi peygambere vahyolunan kitaplardır ki bunlar kavli yani sözlü ayetlerdir. Bu ayetlere "teşriî", "tenzîlî" ve "vahyî ayetler" de denir. İkincisi de fiilî ayetlerdir. Allah'ın varlığını, birliğini, kudretini ve yüce sıfatlarını gösteren ayetler bu türdendir. Bu ayetlere "ilmî", "kevnî" veya "tekvînî ayet" de denir.³

¹ Muhammed b. Mükerrrem İbn Manzûr, *Lisânu'l - Arab* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1990), "Eyyâ-Ayetün", 14/61; Muhammed Abdulazim ez-Zerkânî, *Menâhîlu'l- İrfan fi Ulûmi'l- Kur'an* (Beyrut: Dâru'l- Kitâbu'l- Arabî, 1995), 1/274; Yusuf Şevki Yavuz ve Abdurrahman Çetin, "Âyet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1997), 4/242.

² İbn Manzûr, "Eyyâ-Ayetün", 14/62; Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili* (İstanbul: Azim Dağıtım, 1994), 1/24.

³ M. Reşid Rıza, *Tefsîrü'l-Menâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, h.1353-54), 1/287, 3/313. Enver Bayram, "Kâdî Beyzâvî'nin Kevnî Ayetlere Yaklaşımı (Envârü't-Tenzîl Tefsiri Bağlamında)", *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 3/2 (2019), 389.

Kevnî âyetler, Kur'an'ı açıklamak için başvurduğumuz tüm ilmi faaliyetleri kapsayan oldukça geniş bir alanı içine almaktadır. Mesela Dünya'nın yuvarlaklığı, dönmesi, dağların sürüklenmesi, fay hatları, yeryüzünün katmanları gibi konulardaki âyetleri açıklarken coğrafyadan; yıldızlar, karadelikler, yörüngeler, evrenin genişlemesi, Ay'ın yarılmaması, evrenin gaz aşaması, yerlerle göklerin bitişikken ayrılması, gibi konularda da astronomiden yararlanır. Anne karnında üç karanlık, parmak uçlarının benzersizliği, insanın yaratılış aşamaları, cinsiyetin belirlenmesinde erkeğin rolü, uykuda Ashâb-ı Kehf'in kulaklarının mühürlenmesi, yatalak hastaların sağa sola döndürülmesi gibi konularda tıp ve biyolojiden; karıncaların haberleşmesi, dişi örümceğin yuvası ve bal arısının yapısı hakkında da zoolojiden yararlanır.

Bunlar dışında bazı âyetlerin tefsirinde botanik, kimya, arkeoloji, matematik, fizik gibi çeşitli bilim dallarından yararlanır. Sonuç olarak yararlanılmayan kaynak, başvurulmayan bir bilim dalı yok gibidir.

Kevnî âyetler insana yaratılış gayesini hatırlatır. Bu hususta onu düşünmeye ve araştırmaya sevk eder. Aynı zamanda aklını kullanmaya teşvik eder. Ayrıca Allah'ın varlığının ve birliğinin bir göstergesi durumundadır. Aynı şekilde Kur'an'da yer alan kevnî âyetler için söz konusu olan durum Kitâb-ı Mukaddes için de geçerlidir. Çalışmamızda Kur'an ve Kitâb-ı Mukaddes'in kevnî âyet bakımından hangi konuları ele aldığı ve bu konulara nasıl yaklaştıkları mukayeseli bir tarzda ele alınıp incelenecektir. Amacımız Kur'an ile Kitâb-ı Mukaddes'in müşterek olarak hangi konuları, ne şekilde ele aldığını tespit etmeye çalışmak olacaktır.

1. Kâinatın Yaratılışı

Yaratılışın ilk defa nasıl başladığı her zaman merak konusu olmuş ve insanlar asırlar boyu bu sorunun cevabını aramışlardır. Big Bang'den önce⁴ evrenin bir başlangıcı olduğu fikrinin ciddi bir bilimsel dayanağı yoktu. O yüzden evrenin yaratılışı bilimden çok felsefenin ve dinin konusuydu dersek yanlış olmaz.

İlk defa Friedman ve Lemaitre tarafından teorik olarak ortaya konan evrenin izotropik genişlemesini ispatlamak Edwin Hubble'a nasip olmuştur.⁵ O, kendi ismiyle anılan ileri teknoloji ürünü teleskopla yaptığı gözlemlere dayanarak evrenin genişlemekte olduğunu ispatladı.⁶ Buna göre yaklaşık 14 milyar yıl öncesine döndüğümüzde tüm alem, zamanın ve evrenin başladığı noktada birleşmekte idi.⁷

⁴ Kâinatın 13.8 milyar yıl önce sıfır hacimli sonsuz sıcaklıkta bir noktadan birden bire patlayarak ortaya çıktığını ve sürekli olarak genişlediğini açıklayan teori. Ayrıntılı bilgi için bk. Ferit Uslu, *Tanrı ve Fizik* (Ankara: Nobel Yay., 2007), 40.

⁵ Paul Copan, William Lane Craig, *Creation out of Nothing* (Newyork: Baker Academic Publishing, 2004), 222.

⁶ Tuna Taşkın, *Muhteşem Tasarım* (İstanbul: Şule Yay., 2. Baskı, 2014), 19.

⁷ Copan ve Craig, *Creation out of Nothing*, 35.

Bu konuda filozofların görüşlerini genel olarak dört guruba ayırabiliriz. Birinci grup materyalist ve ateistlerin görüşüdür. Bunlar evrenin atomlardan oluştuğunu, varlığının herhangi bir yaratıcıya ihtiyacı olmadığını, tek gerçekliğin atom ve atomun hareket etmesini sağlayan boşluk olduğunu, atomun ezeli ve ebedi olduğunu kabul ederler. Bunlara göre atomların tesadüfi hareketlerinin sonucunda madde çeşitli formlar kazanır. İnsan düşüncesi bile atomların hareketlerinin bir neticesi olarak görülür.⁸ İkinci görüş Agnostiklerin görüşüdür. Bunlara göre ne Yaratıcının varlığı ne de evrenin ilk defa nasıl ortaya çıktığı bilinemez.⁹ Üçüncü gurup ise, Yaratıcı kabul etmekle birlikte maddenin de ezeli ve ebedi olduğunu kabul eden filozofların görüşüdür. Bunlar da kendi içinde ikiye ayrılır. Birinci görüşün temsilcisi Aristo'dur. Ona göre tanrı ilk maddeyi yaratmamış, sadece form kazandırmıştır.¹⁰ İkinci görüş panteistlerin görüşüdür. Bunlara göre Yaratıcı ile evren ayrı şeyler değildir, iç içedir. Madde ezeli ve ebedidir. Dolayısıyla evren sonradan yaratılmamıştır.¹¹ Dördüncü görüş ise, klasik teizm görüşüdür. Bunlara göre evren Allah tarafından bir anda yoktan var edilmiştir.¹²

Semavî dinlerin konuya yaklaşımı genel olarak birbirine benzemektedir. Ancak detaylarda bazı farklılıklar bulunduğu anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerden biri şu şekildedir: "O (Allah) Evren'i ve yeryüzünü yoktan yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse yalnızca 'Ol' der, o da olur." ¹³ Taberî bu ayeti, "Allah daha önce benzeri yaratılmamış ve örneği bilinmeyen yeri ve gökleri yoktan yaratandır. O bir işe karar verince 'ol' der ve o da istediği şekilde olur. İsa'nın yaratılışı da bu şekildedir." diye açıklamıştır.¹⁴

Kur'an'da bulunan evrenin yaratılışıyla ilgili ayetlere göz atıldığında ana hatlarıyla şu hususlar anlatılmaktadır: Yer ve göklerin bir zamanlar bitişik olup sonra Allah tarafından ayrıldığı,¹⁵ yaratılmadan önce duman hâlinde buldukları,¹⁶ evrenin Allah'ın iradesiyle sürekli genişlemekte olduğu,¹⁷ altı günde yaratıldığı,¹⁸ yedi kat olarak düzenlendiği¹⁹ ve yörüngelerle dolu olarak var edildiği²⁰ anlatılır. Ayrıca güneş ve ayın bir hesap ile yaratıldığı,²¹ güneşin duracağı yere doğru hareket hâlinde olduğu,²² ayın hurma dalına

⁸ Macit Gökberk, *Felsefe Tarihi* (İstanbul: Remzi Kitabevi, 32. Baskı, 2019), 39- 40.

⁹ Necip Taylan, *Düşünce Tarihinde Tanrı Sorunu* (İstanbul: Şehir Yay., 2000), 272.

¹⁰ Süleyman Hayri Bolay, *Aristo Metafiziği ile Gazzâlî Metafiziğinin Karşılaştırılması* (İstanbul: Kalem Yay., 1980), 126.

¹¹ Mehmet Aydın, *Din Felsefesi* (İzmir: İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2002), 205.

¹² Hasan Küçük, *Sistemantik Felsefe Tarihi* (İstanbul: Dersaadet Yayınevi, 1985), 398.

¹³ Bakara 2/117.

¹⁴ İbn Cerîr Taberî, *Câmi'ul Beyân an Te'vili Âyi'l -Kur'an* (Kahire: Dâr-u Hicr, 2001), 2/472.

¹⁵ Enbiya 21/ 30.

¹⁶ Fussilet 41/ 11.

¹⁷ Zariyat 51/ 47.

¹⁸ Kâf 50/ 38.

¹⁹ Bakara 2/ 29.

²⁰ Zâriyat 51/ 7.

²¹ Rahman 55/ 5.

²² Yasin 36/ 38.

benzer yörüngesi,²³ yakın göğün yıldızlarla donatılmış olması²⁴ dünyanın yuvarlaklığı,²⁵ dünyanın dönmesi²⁶ ve arşın su üzerinde yaratılışından²⁷ bahsedilebilir. Kur'an'da bu kadar ayette evrenden bahsedildiği hâlde hiçbirinde bilimsel gerçeklerle çelişmemesi sadece ilahi bir kitap olduğunu değil aynı zamanda Allah tarafından korunduğu iddiasını da doğrular bir niteliktir.

Kitâb-ı Mukaddes'te yaratma olayının geçtiği bölümler, tekvin birinci bölümün tamamı ile ikinci bölümün baş taraflarıdır. Buna göre Allah kâinatı altı günde yaratmış yedinci günde de dinlenmiştir. İlgili ayetler şu şekildedir: “Gökler ve yer ve onların bütün orduları itmam olundu. Ve Allah yaptığı işi yedinci günde bitirdi ve yaptığı bütün işten yedinci günde istirahat etti. Ve Allah yedinci günü mübârek kıldı ve onu takdis etti; çünkü Allah yaratıp yaptığı bütün işten o günde istirahat etti.”²⁸

Burada dikkatimizi çeken temel kavram “gün” kelimesidir. Kitâb-ı Mukaddes'teki “gün” kavramı Kur'an-ı Kerim'de kullanıldığı gibi “devir”²⁹ anlamında değil bildiğimiz 24 saatlik zaman dilimi anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Zira bu sebeple “şabat günü” istirahat günü kabul edilir. Sadece ibadetle meşgul olunur. Ancak henüz güneş ve dünya yaratılmadan önce bildiğimiz anlamda bir günden bahsedilmesi sorunlu gözükmektedir. Bu durum da orijinalinde Kur'an'la aynı manada anlaşılması gereken bir kavramın ilaveler ve tahrif sebebiyle asıl anlamından uzaklaşıldığını düşündürmektedir.

Kur'an'da da altı günde yaratmadan bahsedilir. Ama Kur'an'daki gün kavramına baktığımızda bunun devir anlamında kullanıldığını görmekteyiz. Nitekim Fahreddin Râzî de yerin yaratılışıyla ilgili Kur'an ayetlerinde geçen “altı gün” ifadesindeki “gün” kelimesini lügat anlamıyla değil, süre olarak anlamıştır³⁰

Ayrıca Kitâb-ı Mukaddes'te ifade edilen Allah'ın dinlenmesi hususu da Kur'an'dan ayrılmaktadır. Allah'ın dinlenme ihtiyacı duyması dolayısıyla yorulması akla ziyan bir konudur. Nitekim Kur'an'da bu hususta şöyle buyrulmaktadır: “Andolsun, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde (altı evrede) yarattık. Bize bir yorgunluk da dokunmadı.”³¹

Kitâb-ı Mukaddes'e göre yaratma şu şekilde gerçekleşmiştir;

²³ Rahman 55/ 33.

²⁴ Mülk 67/ 5.

²⁵ Nazi'ât 79/ 30.

²⁶ Zümer 39/ 5.

²⁷ Hûd 11/ 7.

²⁸ Kitâb-ı Mukaddes, 1993, Tekvin. 2:2.

²⁹ Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili* (İstanbul: Azim Dağıtım, 1994), 4/48.

³⁰ Bayram, “Râzî'nin, Kur'an'daki Yeryüzü (Arz) Ayetleriyle İlgili Tefsir-i Kebir'deki Yorumları: Modern Jeoloji Biliminin Verileriyle Kısa Bir Mukayese”, 155.

³¹ Kaf 50/38.

1. gün, gökler ve yer yaratılmıştır. Suların ne zaman yaratıldığı açık olmamakla birlikte birinci gün Allah'ın ruhu karanlık sular üzerinde gezinmekteydi. Ayrıca ışık yaratılarak karanlıktan ayrılmıştır.³²
2. gün, gök kubbe yaratılmış, sular kubbe vasıtasıyla ayrılmıştır.³³
3. gün, karalar ve denizler oluşmuş, üzerinde bitkiler yaratılmıştır.³⁴
4. gün, güneş, ay ve yıldızlar yaratılmıştır.³⁵
5. gün, deniz canlıları ve kuşlar yaratılmıştır.³⁶
6. gün, Allah kara hayvanlarını, sürüngenleri ve kendi suretinde insanı yaratmıştır.³⁷

İlk defa yaratılmaya nerden başlandığı konusunda ileri sürülen teorilerden başka ilmin söyleyebildiği kesin bir bilgi yoktur. Ancak Kur'an'a baktığımızda 1. gün göklerin ve yerin yaratılmasında paralellik görülmektedir. Ayrıca gökler ve yerin evriminin kendi içinde birlikte cereyan ettiği anlaşılmaktadır.³⁸ Fakat Kitâb-ı Mukaddes'te anlatıldığı şekliyle henüz yıldızlar yokken ışığın yaratılarak karanlıktan ayrılmasının mantıklı bir izahının olmadığı görülmektedir.

İkinci gün, gök kubbenin yaratılarak suların ayrılması ilmen doğru bir ifade değildir. Ahd-i Atikteki bu ayete³⁹ göre gök kubbenin üstünde sular olduğu, yağmurun oradan yere indiği anlaşılmaktadır ki bunun bilimsel olarak doğru olmadığı anlaşılmıştır. Suların devinimi denen hadiseye göre sular buharlaşarak göğe yükselir sonra da yoğunlaşarak yeryüzüne yağmur ya da kar olarak iner.⁴⁰

Üçüncü gün, güneş yaratılmadan bitkilerin yaratılması ilmen mümkün görülmemektedir. Zira bitkiler yaşamak için ihtiyaç duydukları enerjiyi Güneşten aldıkları ışık enerjisini fotosentez yoluyla kimyasal enerjiye dönüştürerek elde ederler. Aksi takdirde yaşamaları mümkün olmaz.⁴¹

³² Tekvin. 1:1-5.

³³ Tekvin. 1:6-8.

³⁴ Tekvin. 1:9-13.

³⁵ Tekvin. 1:14-19.

³⁶ Tekvin. 1:20-23.

³⁷ Tekvin. 1:24-31.

³⁸ Maurice Bucaille, *Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kuran*, çev. Mehmet Ali Sönmez (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1988), 207.

³⁹ Tekvin. 1:6-8.

⁴⁰ *Milliyet*, 13 Mart 2022.

⁴¹ *Bilimgenc*, 8 Mart 2022.

Dördüncü gün, güneşin yerden sonra yaratılmasının da savunulacak bir yanı yoktur. Birinci gün gökler yaratılırken yerle birlikte yaratılmış olması gerekmektedir.⁴²

Beşinci gün kuşların kara hayvanlarından önce yaratılması bugünkü ilmi telakkiye uymamaktadır. Zira yaşam önce denizlerde başlayıp canlıların karaya çıktığı sürüngenlerin kara hayvanlarına ve sonra da kuşlara dönüştüğü kabul edilmektedir.⁴³

Altıncı gün, yaratılıшта insanın en son yaratılması ise, bugünkü ilmi telakkimize uygun düşmektedir. Yeryüzü önce insanın yaşamasına uygun hale getirilmiş en son insan yaratılmıştır.⁴⁴

Sonuç olarak Kur'an ve Kitâb-ı Mukaddesi karşılaştırdığımızda evrenin Allah tarafından yoktan var edilmesi ve altı günde yaratılması hususunda aynı şeyleri söyledikleri, Allah'ın dinlenmesi ve gün kavramının kullanımında içeriksel olarak ayrıştıkları anlaşılmaktadır. Kitâb-ı Mukaddes'te altı günde yaratma hadisesinde ayrıntıya girildiği, buna mukabil Kur'an'ın bu konularda ayrıntıya girmediği görülmektedir. Ayrıca Kitâb-ı Mukaddesteki ayrıntılı anlatımlarda bilimin çeşitli verileriyle çeliştiği görülmektedir. Kur'an'da altı günde yaratmanın ayrıntılarına girilmemekle beraber evrenin genişlemesinden, bir zamanlar duman hâlinde olmasından, göklerle yerin bir arada iken sonradan ayrılmasından vs. bahsedildiği ve bu ifadelerin bilimsel verilerle çelişmediği görülmektedir.

2. Gökyüzünün Tabakaları

Hayatı, gökyüzünden yağacak yağmura, esecek rüzgâra ya da açacak güneşe bağlı olan insanın gökleri merak etmemesi mümkün mü? İnsan her zaman gökleri merak etmiş hayatını tanzimde ondan yararlanmıştır. Yönünü bulmak için yıldızlardan, zamanı anlamak için ay ve güneşten yararlanmıştır. Gökyüzüne bakınca masmavi kubbenin havada nasıl durduğunu anlamaya çalışmış, çeşitli teoriler türetmiştir. İnsan gözüyle bakınca gökyüzü tek bir parçaymış gibi gözüktür. Oysa bilimsel araştırmalar atmosferin muhtelif tabakalardan oluştuğunu ortaya koymuştur. Hatta yüksekliği hesap edilerek bileşenleri bile belirlemiştir.⁴⁵ Bununla beraber atmosferin tabakalarının sayısı hakkında bilim adamlarının farklı görüşleri mevcuttur. Yedi⁴⁶ kabul edenler olduğu gibi altı⁴⁷ ve hatta beş⁴⁸ olarak da kabul edenler vardır.

İnsan hayatı için bu kadar önemli yeri olan gökyüzünden kutsal kitapların bahsetmemesi elbette düşünülemez. Son ilahi mesaj olan Kur'an'da gökler hakkında şöyle buyrulur: “O

⁴² İtu, 7 Mart 2022.

⁴³ Tekvin. 1:20-23.

⁴⁴ Tekvin. 1:24-31.

⁴⁵ Türkiye Uzay Ajansı, 7 Şubat 2022.

⁴⁶ Güncel Akademi, 22 Ağustos 2022.

⁴⁷ Tua, 7 Şubat 2022.

⁴⁸ Coğrafyahocasi, 7 Şubat 2022.

ki, birbiri ile âhenktar yedi göğü yaratmıştır. Rahmân olan Allah'ın yaratışında hiçbir uygunsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun?"⁴⁹ Bu ayetteki anahtar kavramlardan birisi de "طَبَقَاتٌ" kelimesidir. Râzî, tefsirinde Zemahşeri'den nakille "طَبَقَاتٌ" kelimesinin, "tabakalar hâlinde mutabık ve ahenkli kılınmıştır." anlamına geldiğini belirtmiştir.⁵⁰ "طُورٌ" kelimesiyle ilgili olarak Taberî de "bozukluk, çatlak ve yarık" anlamlarını nakletmiştir.⁵¹

Kur'an'da geçen yedi gök ifadesinin atmosferin tabakalarına mı yoksa evrendeki göklere mi işaret ettiği hususu tefsirde çok tartışılan bir konudur. Ayette geçen yedi rakamının da kesretten kinaye olduğu düşüncesi savunulan görüşler arasındadır.⁵² Dikkat çeken bir husus da Kur'an'da "yedi gök" tabirinin yedi yerde geçiyor olmasıdır.⁵³

Konu şimdilik bilimsel açıdan çok kesinlik arz eden bir husus olmasa da Kitâb-ı Mukaddesle ortak bir meseleyi işleme sebebiyle çalışmamızda ele alınmıştır. Ayrıca Kur'an'ın kevnî ayetlerinin tefsirinde, bilimsel açıdan kesinlik kazanmamış nazariyelere ihtiyatla yaklaşmak en doğru tutum olacaktır.

Her şeyi mükemmel bir düzen içinde yaratan Allah, atmosferde yarattığı tabakalarda da sanatını göstermekte, Kur'an'ın ayetleriyle buna dikkat çekmektedir. Ama bu bilgiler Kur'an'da bilim kitabı hüviyetiyle değil, iman kitabı edasıyla yer almakta ve insanın ibret alması istenmektedir. İnsan gözüyle tespiti mümkün olamayacak bu ilmi gerçekler, Kur'an'ın Allah kelamı olduğuna şahitlik edecek üstün nitelikler taşımaktadır. Atmosferi incelediğimizde birbirinden ayrı tabakalar hâlinde, katman-katman yaratıldığını görüyoruz. Her bir tabakanın ayrı bir görevi vardır. Bunlardan herhangi biri olmasa dünyada hayat devam edemez kısa sürede sona ererdi. Mesela ozon tabakası olmasa canlılar mor ötesi ışınların öldürücü etkisine maruz kalırdı. Mezosfer olmasaydı düşen gök taşları sebebiyle canlıların yaşama imkânı kalmazdı. Bilindiği üzere 60 km kadar kalınlıkta olan mezosfer meteorları sürtünme kuvvetiyle yakıp küle çevirmekte dünya üzerindeki canlıları korumaktadır. Yaklaşık -270 dereceye varan fezanın soğuşundan ve de güneşin kavurucu sığağından da dünyamızı koruyan atmosfer tabakasıdır. Her şeyi rengarenk ve en güzel şekilde görmemize sebep olan floresan etkisi de yine atmosfer sayesinde gerçekleşmektedir⁵⁴. Bütün bunlar Allah'ın kudretinin nişaneleri durumundadır.

Kitâb-ı Mukaddes'in vahiy bölümüne baktığımızda da göklerin sayısının yedi olduğu anlaşılmaktadır.⁵⁵ "Ve aslan gümbürder gibi büyük bir sesle çağırırdı ve çağırırdığı zaman,

⁴⁹ Mülk 67/3.

⁵⁰ Râzî, *Mefatihul-Gayb*, 30/57.

⁵¹ Taberî, *Câmi'ul Beyân an Te'vili Âyi'l-Kur'an*, 23/121.

⁵² Bucaille, *Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kuran*, 228.

⁵³ Bucaille, *Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kuran*, 223. Ayrıca bk. Muhammed Fuâd Abdülbâki, *el-Mu'cemul-Mufehres li Elfâzi'l-Kur'ani'l-Kerîm* (Kahire. Dâru'l-Hadîs, h.1364), 362-366.

⁵⁴ Kur'an Araştırmaları Gurubu, *Kur'an Hiç Tükenmeyen Mucize*, 98.

⁵⁵ Vahiy,10/3- 4.

yedi gök gürlemesi kendi sesler ile söylediler. Yedi gök gürlemesi söyledikleri zaman, yazmak üzere idim ve gökten: ‘Yedi gök gürlemesinin söylediği şeyleri mühürle ve onları yazma’ diyen bir ses işittim.”⁵⁶ Fakat göklerden kastın atmosfer mi yoksa başka bir şey mi olduğu açık değildir. Gerek Eski Ahitte gerekse Yeni Ahitte buna delalet edecek başka bir işaret de mevcut değildir.

3. İnsanın Yarattılışı

Tüm canlılar gibi insanlar da birbirinden türeyerek çoğalan biyolojik varlıklardır. İlk insanın ortaya çıkışı ile ilgili farklı teoriler öne sürülmüştür. Bununla birlikte dini metinler de bu konuda çeşitli bilgiler verilmektedir.

İlk insanın topraktan yaratılması konusunda Kur’an-ı Kerim’de Kitâb-ı Mukaddes’e benzer bilgiler verilmektedir. Ancak Kur’an-ı Kerim’de bu konuda ayrıntıya girilerek yaratılış aşamalarından da bahsedilmektedir. Sadece ilk defa topraktan yaratılmanın aşamaları değil anne karnındaki yaratılış aşamaları da ayrıntılı olarak ele alınır. “*Rabbin meleklerle demişti ki: Ben muhakkak çamurdan bir insan yaratacağım. Ona tam şeklini verip ruhumdan da üflediğim vakit hemen onun için secdeye kapanın.*”⁵⁷ Taberî bu ayetin tefsirinde Dehhak’tan nakille ruhtan maksadın Allah’ın kudreti olduğunu belirtmiştir.⁵⁸ Beyzâvî ise, ruh üflemeğini ona can vermesi, ruhumdan demesini de onun tertemiz oluşu ve şerefini ifade etmesi olarak açıklamıştır.⁵⁹

Kur’an-ı Kerim’in muhtelif ayetlerinde ilk insanın topraktan,⁶⁰ yapışkan çamurdan,⁶¹ çamurdan,⁶² süzölmüş çamurdan,⁶³ kurutulmuş balçıktan⁶⁴ ve pişmiş çamurdan⁶⁵ yaratıldığı anlatılmaktadır. Bu ifadeler aracılığıyla Hz. Âdem’in topraktan yaratılışında geçirmiş olduğu evreler anlatılmaktadır. Buna göre Hz. Âdem’in bedeninin aslımı oluşturan toprak bir araya getirilerek çamur hâline dönüştürölmüş, bu çamur suyla yoğrularak balçık halini almış ve ardından kurutulmuştur.⁶⁶

Anne karnında insanın yaratılış aşamaları hakkındaki Kur’an ayetleri de bilimsel verilerle tamamen uyum hâindedir; İnsanın “nutfe” hâlinde sağlam bir yere yerleştirilmesi⁶⁷,

⁵⁶ Vahiy,10/3- 4.

⁵⁷ Sad 38/71-72.

⁵⁸ Taberî, *Câmi’ul Beyân an Te’vili Âyi’l -Kur’an*, 20/144.

⁵⁹ Nâsirüddîn Ebû Saîd (Ebû Muhammed) Abdullah b. Ömer b. Muhammed Beyzâvî, *Envârü’t-tenzîl ve Esrârü’t-Te’vîl* (Beyrut: Dâru’r-Reşid, 2000), 3/179.

⁶⁰ Kehf 18/37.

⁶¹ Saffât 37/11.

⁶² Secde, 32/7.

⁶³ Muminun 23/12.)

⁶⁴ Hicr 15/26.

⁶⁵ Rahman 55/14.

⁶⁶ M.Sait Şimşek, *Yaratılış Olayı* (İstanbul: Beyan Yayınları, 1998), 29.

⁶⁷ İnsan 76/2-9.

nutfenin “alaka” hâline getirilmesi, ⁶⁸ alaka'nın da “mudğa” yapılması, bu mudğanın üzerini et ile kaplanacak kemiklere dönüştürülmesi ve nihayetinde başka bir yaratışla inşa edilmesi.⁶⁹

Kitâb-ı Mukaddes ilk insanın yaratılışını şu şekilde anlatır: “*Ve henüz yerde bir kır fidanı yoktu ve bir kır otu henüz bitmemişti. Çünkü Rab Allah yerin üzerine yağmur yağdırmamıştı. Toprağı işlemek için adam yoktu. Yerden buğu yükseldi ve bütün toprağın yüzünü suladı. Rab Allah yerin toprağından adamı yaptı ve onun burnuna hayat nefesini üfledi. Ve adam yaşayan can oldu.*”⁷⁰ Ancak Kitâb-ı Mukaddes'te Hz. Adem'in kısaca topraktan yaratıldığı Hz. Havva'nın da onun kaburga kemiğinden yaratıldığı ifade edilerek yaratılış aşamaları hakkında fazla bilgi verilmemiştir.⁷¹

Bilim, evrim teorisiyle canlıların çoğalarak yeni türler oluşturmasına bir açıklama getirmeye çalışsa da yeryüzünde canlılığın ilk defa nasıl ortaya çıktığına bir açıklama getirememektedir. Dolayısıyla ilk insanın nasıl ortaya çıktığı konusunda da müracaat edebileceğimiz tek kaynak hala dindir. Kitâb-ı Mukaddes'teki “*onun burnuna hayat nefesi üfledi*” ifadesi ile Kur'an'daki “*Ona şekil verdiğim ve ona ruhumdan üflediğim zaman, siz hemen onun için secdeye kapanın!*”⁷² ifadesi benzer gözükmektedir. Fakat Kur'an'da anlatıldığı şekilde, insanın yaratılış aşamalarına dair ayrıntılı bilgileri Kitâb-ı Mukaddes'te yer almamaktadır.

4. Tufan Hâdisesi

Doğal afetlerden hiçbirisi “Nuh tufanı” kadar insanları etkilememiştir. Bu sebeple de her millet efsanelerinde tufan olayına yer vermiştir. Kur'an hiçbir zaman tufanın oluşuna dair bize bir tarih vermez. Genel olarak Hz. Nuh'un peygamberlik mücadelesi üzerinde durulur ve O'na uymayan inkârcıların suda boğulmak suretiyle yok edilmeleri anlatılır.

Tufanın evrensel olup olmadığı konusunda farklı görüşler olmakla birlikte bölgesel olduğu anlaşılmaktadır. Kur'an'da Allah uyarıcı göndermediği hiçbir toplumu cezalandırıcı olmadığını haber vermektedir.⁷³ Zira uyarıcı göndermediği kavimleri yok etmesi ilahi adaletle de bağdaşmaz. Ayrıca Hz. Nuh'un kendi kavmine peygamber olarak gönderildiği bildirilmektedir.⁷⁴ Eğer tüm insanlığa gönderilmiş olsaydı tufanın evrensel olması bir derece anlaşılabilirdi. Kurtubî “*Rabbin, kendilerine ayetlerimizi okuyan bir peygamberi memleketlerin merkezine göndermedikçe, o memleketleri helâk edici değildir. Zaten biz ancak halkı zalim olan memleketleri helâk etmişizdir*”⁷⁵ ayetinin tefsirinde “Allah'ın ana

⁶⁸ Alak 96/2.

⁶⁹ Hacc 22/5.

⁷⁰ Tekvin, 2/ 5-7.

⁷¹ Tekvin, 2/ 22.

⁷² Hicr 15/ 29.

⁷³ Kasas 28/59.

⁷⁴ A'raf 7/59.

⁷⁵ Kasas 28/ 59.

şehirlerine peygamber gönderip uyarmadığı bir ülkeyi helak etmeyeceğini, ayrıca halkı zalim olmayan bir ülkeyi de helak edici olmadığını” ifade etmiştir.⁷⁶

Bir diğer konu da gemiye bindirilen hayvanlar konusudur. Kitâb-ı Mukaddes’e bakıldığında yeryüzünde bulunan evcil, vahşi, uçan, yürüyen, yerde sürünen ve hayat nefesi olan tüm hayvanların gemiye bindirildiği yazılıdır.⁷⁷ Oysa Kur’an ayetlerinde bunu açıkça teyit edecek bir ifadeye rastlanmaz. Konuyu açıklayan Kur’an ayetlerinde şöyle buyrulur: “Nihayet emrimiz gelip, tandır kaynamaya başlayınca (sular coşup taşınca) Nuh’a dedik ki: “Her cins canlıdan (erkekli dişili) birer çift, bir de kendileri hakkında daha önce hüküm verilmiş olanlar dışındaki âilen ile iman edenleri ona yükle.” Ama, onunla beraber sadece pek az kimse iman etmişti.”⁷⁸

Ayette geçen “مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ آتَيْنِ” ifadesi “her cins canlıdan birer çift” anlamına gelmektedir. İsrâiliyyât denen rivayetlerin tesiriyle bu ifadeyle tüm yeryüzündeki hayvanların gemiye bindirildiği düşüncesi oluşmuştur. Oysa bu ifadeyi destekleyecek bir işarete rastlanmamaktadır. “Bunlardan çiftler demesi ise, sağlam hayvanlarla birlikte damızlık olmak üzere koç, teke, yumurtlayan hayvanlardan da tavuk ve horuz gibi hayvanlardır. ‘Her birinden birer çift’ ayetinin ifadesi bu anlamı anımsatmaktadır. Aksi bir yorum bedihiyata ters olup çivi ve kalaslardan yapılan bir gemiye bütün hayvan türlerinden birer çift bindirmek imkânsızdır. Dolayısıyla tufan boyunca gemide bulunanlar bu az sayıdaki hayvanların süt ve yumurta gibi hayvansal gıdalarından yararlanıp hayatta kalmışlardır.”⁷⁹

Tufandan sonra damızlık olarak kullanılacak deve, manda, sığır, koyun, keçi gibi hayvanlardan birer çift alınması oldukça mantıklıdır. Durum böyle olunca milyonlarca canlı türünün⁸⁰ yaklaşık 210 metre uzunluğundaki⁸¹ bir gemiye nasıl sığdığını izah edeceğiz diye mantık sınırlarını zorlamaya da gerek kalmayacaktır. Ancak tefsir kitaplarımız İsrâiliyyât denen rivayetlerle o kadar dolmuştur ki gerçek tanınmayacak hale gelmiş, adeta bir sis perdesi altında kalmıştır. Hz. Nuh (a.s.) tufanı hakkında da olan budur. Hiçbir Kur’an ayeti akla ve bilime ters düşmediği hâlde Kitâb-ı Mukaddes kaynaklı haberlerde pek çok sıkıntı mevcuttur. Hangi bilginin Kur’an kaynaklı, hangisinin İsrâiliyyât kaynaklı olduğu iyi anlatılamadığında yüce dinimiz İslam hakkında insanların yanlış bilgilere sahip olacağı; dolayısıyla da dine olan güvenlerinin sarsılacağı unutulmamalıdır.

Nuh Tufanı olarak isimlendirilen büyük sel felaketi hakkında Kitâb-ı Mukaddes’teki ifadelerin bazı yönleriyle bilimsel verilerle uyumlu, bazı yönleriyle de uyumsuz olduğu

⁷⁶ Muhammed b. Ahmed Kurtubî, *el-Câmi‘ li-ahkâmî'l-Çur‘ân* (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2006), 16/301.

⁷⁷ Tekvin, 7/12-15.

⁷⁸ Hûd 11/40.

⁷⁹ Hayati Aydın, “Şüphe Edilmez Bir Hakikat Olarak Hz. Nuh ve Tufan Olayı”, *Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14 (2019), 46.

⁸⁰ Ntv, 27 Şubat 2022.

⁸¹ Tekvin, 6/15.

görülmektedir. Biz çalışmamızda Kitâb-ı Mukaddes'teki anlatılan tufan olayını tüm boyutlarıyla değil, bilimsel tefsirin konusu olması yönüyle tufanın gerçekliği, evrenselliği ve gemiye alınan hayvanların sayısı ile ilgileneceğiz. “*Ve yeryüzü üzerine kırk gün kırk gece yağmur yağdı. Tam o günde Nuh ve Nuh'un oğulları, Sam ve Ham ve Yafet ve Nuh'un karısı ve oğullarının üç karısı kendileri ile gemiye girdiler. Onlar ve kendi cinsine göre her hayvan ve cinslerine göre bütün sığırlar ve cinsine göre toprak üzerinde her sürünen ve cinsine göre her kuş, her çeşitten her kuş girdiler ve kendisinde hayat nefesi olan her bedenden ikişer ikişer gemiye, Nuh'un yanına girdiler.*”⁸²

Yeryüzünün bütün hayvanlarının bir gemiye binmesi oldukça sorunlu bir iddiadır. Sayısız adalarda yaşayan milyonlarca canlı türünün Mezopotamya'ya nasıl geldiği ve uzak kıtalarda yaşayan hayvanların muazzam mesafeleri nasıl katettikleri tam bir muammadır. Kırk gün sürdüğü söylenen tufan boyunca hayvanların yiyeceklerinin depolanması ciddi bir problem olacağı gibi o kadar hayvanın bakımı ve beslenmesi de çok büyük bir problem olacaktır. Tek bir filin günde en az 150 kilo yiyeceğe 40 litre de suya ihtiyaç duyduğunu⁸³ hesap edersek bu işin akılla izah edilebilir bir tarafının olmadığı ortaya çıkacaktır. Ayrıca Tekvindeki şu ayetlerde oldukça dikkat çekici gözükmektedir: “*Yeryüzünde yaşayan bütün canlılar yok oldu; kuşlar, evcil ve yabani hayvanlar, sürüngenler, bütün insanlar, soluk alan bütün canlılar öldü. Rab insanlardan evcil hayvanlara, sürüngenlerden kuşlara dek bütün canlıları yok etti, yeryüzündeki her şey silinip gitti. Yalnız Nuh'la gemidekiler kaldı. Sular yüz elli gün yeryüzünü kapladı.*”⁸⁴ Buradaki problem daha da büyük gözükmektedir. Suçu olmadığı hâlde milyarlarca hayvanın niçin öldüğü, ayrıca yok olan çeşitliliğin bu kadar kısa bir zamanda tekrar nasıl oluştuğu ve tekrar nasıl bu kadar büyük sayılara ulaşabildiği cevaplanması zor sorular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gerçekleştirilen arkeolojik çalışmalar neticesinde ulaşılan bulgular tufan olayını desteklemektedir. Ancak bulgular tufanın küresel değil, daha çok bölgesel olduğunu göstermektedir. İngiliz asurolog ve arkeolog George Smith ve Wolley'in yapmış olduğu kazılar neticesinde ulaştıkları sonuçlar bunu desteklemektedir.⁸⁵

Yapılan arkeolojik ve jeolojik çalışmalar Dünya'da büyük bir tufan olduğunu doğrular niteliktedir. Ancak Kitâb-ı Mukaddes'in tufanın küresel olduğu hakkındaki tezi doğrulanmamaktadır. Sümer tabletlerine müracaat edildiğinde de tufanın bölgesel olduğu sonucuna varılmaktadır. İnsanlığın ilk yazılı belgeleri olan Sümer kil tabletleri tufanın insanların yaşadığı beş merkezde gerçekleştiğini yazmaktadır.⁸⁶

⁸² Tekvin, 7/12-15.

⁸³ Kineosteo, 7 Şubat 2022.

⁸⁴ Tekvin, 7/ 21-24.

⁸⁵ William Ryan ve Walter Pitman, *Nuh Tufanı: Tarihi Değiştiren Olaya İlişkin Yeni Bilimsel Keşifler*, çev. Dursun Bayrak (Ankara: Arkadaş Yayınları, 2003), 61.

⁸⁶ Ahmet Musaoğlu, *Tarihsel Bir Gerçek: Nuh (a.s.) Tufanı* (İstanbul: Vural Yay., 1998), 81- 82.

Her tür hayvandan gemiye birer çift; temiz olanlardan yedi çift alınması da bilimsel açıdan oldukça sorunlu görülmektedir. Zira dünyada kendisinde hayat nefesi olan nice hayvanın bir gemiye sığması nasıl mümkün olabilir? Bilimsel araştırmalarda sadece örümceklere ait yüz on bir familya ve 45 bin tür tespit edilmiştir.⁸⁷ Aynı durum yılanlar için de geçerlidir. Bilimsel çalışmalarda şimdiye kadar 3 bin 400 yılan türü tespit edilebilmiştir.⁸⁸ Dünyamız kuş türleri açısından da oldukça zengindir. Altı yüz binden fazla kuş gözlemcisinin on yılda yaptığı gözlemler neticesinde dünyada 10 binden fazla kuş türü yaşadığı tespit edilmiştir.⁸⁹ Tufan boyunca bu kadar kuş türü nasıl yaşamıştır. Tekvindeki ifadeye göre kuşlar da gemiye alınan hayvanlar arasındadır. On binden fazla kuş türüne ne olmuştur?

Tevrat'tan yapılan çıkarımlara göre tufandan bu zamana kadar 4 bin yıl geçtiğine göre bu kadar türün ortaya çıkması nasıl mümkün olmuştur? Ayrıca doğa bilimcileri ve jeologlar da zaten tüm canlıları bir anda yok eden evrensel bir tufan olayını kabul etmemektedirler.⁹⁰

Sonuç olarak Nuh tufanı olarak bilinen büyük sel felaketinin bölgesel olup tüm dünyayı kapsamadığı ve tufan hakkındaki kıssanın Peygamberlerin ilahi mesajlarıyla ya da insanların yeryüzüne yayılmasıyla tüm dünyaya yayıldığı anlaşılmaktadır. Arkeolojik bulguların Kur'an'da ve Kitâb-ı Mukaddes'te anlatılan bu kıssanın bir efsane olmayıp gerçek olduğunu ortaya koyduğu, ayrıca Kur'an'da bu kıssanın ele alınış tarzından da anlaşıldığı üzere önceki kitaplardan alınıp insan eliyle yazılmadığı, Allah tarafından inzal buyurulduğu anlaşılmaktadır.

5. Suyun Çevrimi

Bugün, hemen herkes yer altı sularının kaynağının yağan kar ve yağmur suları olduğunu rahatlıkla bilebilmektedir. Aynı şekilde okyanus ve deniz sularının buharlaşarak göğe yükseldiğini, sonra yoğunlaşarak tekrar yeryüzüne yağdığını ve bunun sürekli tekrar ettiğini de bilmeyen yoktur. Bir zamanlar en önde gelen filozoflar için bile çok büyük bir problem olan suyun çevrimi dediğimiz bu hadise artık herkesin bildiği basit bir konu haline almıştır.

Kur'an-ı Kerim'de ibret alınması istenen konulardan biri de can taşıyan her mahlukun kendisinden yaratıldığı hayatın kaynağı sudur. Bu hususta şöyle buyurulmaktadır: *“Görmedin mi? Allah gökten bir su indirdi, onu yerdeki kaynaklara yerleştirdi, sonra onunla türlü türlü renklere ekinler yetiştiriyor. Sonra onlar kurur da sapsarı olduklarını görürsün. Sonra da*

⁸⁷ Bilim, 24 Şubat 2022.

⁸⁸ Cnnturk, 8 Mart 2022.

⁸⁹ Barkoturk, 8 Mart 2022.

⁹⁰ Hilmi Ömer Buddha, *Kurban ve Tufan Üzerine Makaleler*, haz. Bekir Zakir Çoban (İstanbul: İnsan Yayınları, 2003), 106

onu kuru bir kırıntı yapar. Şüphesiz bunlarda akıl sahipleri için bir öğüt vardır.”⁹¹ Kurtubî, söz konusu ayetin tefsirinde Allah'ın gökten indirdiği sudan farklı farklı bitkiler çıkarttığı gibi kıyamet günü diriltilecek mü'min ve kafirlerin durumunun da birbirinden farklı olacağını belirttiikten sonra Allah'ın gökten indirdiği suyu yeryüzündeki kaynaklara yerleştirmesine değinir.⁹²

Kur'an-ı Kerim rüzgârın yağacak yağmurun müjdecisi olarak rahmetin önünden gönderilmesinden,⁹³ üst üste yığılan bulutların arasından tertemiz su olarak yağmurun yağdırılmasından,⁹⁴ o suyla ırmakların beslenmesinden ve yeryüzünde onunla yeşilliklerin bitirilmesinden, hayatı olan her şeyin sudan yaratılmasından⁹⁵ bahseder. Ayrıca suyun devinimine de işaret eder: “Görmez misin ki Allah birtakım bulutları (çıkarıp) sürüyor; sonra onları bir araya getirip üst üste yığıyor. İşte görüyorsun ki bunlar arasından yağmur çıkıyor. O, gökten, oradaki dağlardan (dağlar büyüklüğünde bulutlardan) dolu indirir. Artık onu dilediğine isabet ettirir; dilediğinden de onu uzak tutar, (bu bulutların) şimşeginin parıltısı neredeyse gözleri alır!”⁹⁶ Burada bulutların kaldırılması suyun buharlaşarak yükseltilmesi ve sonra da üst üste yığılan bulutların yoğunlaşarak yeryüzüne yağmur olarak indirilmesi suyun devinimini anlatmaktadır. Ayrıca bulutların rüzgârlar vasıtasıyla yoğunlaştırılıp yağmur olarak indirilmesi Kur'an'da şu şekilde geçmektedir: “Size tohumlar, bitkiler, (ağaçları) sarmaş dolaş olmuş bağlar bahçeler yetiştirmek için üst üste yığılıp sıkışan bulutlardan şarıl şarıl akan sular indirdik.”⁹⁷ Yine “Andolsun o dönüşlü olan göğe ve o yarılan yere.”⁹⁸ ayetleri de Rağıp El İsfahani'ye göre havanın aldığı su buharını geriye döndürmesi anlamına gelmektedir.⁹⁹

Bu mesele orta çağ boyunca en çok tartışılan ve çözülemeyen konuların başında gelmiştir. Encyclopedia Universalis'in “Sular Bilgisi” maddesinde konunun tarihçesi hakkında şöyle bilgiler verilmektedir: “Yer altı sularının oluşumunu Miletli Thales (MÖ VII) şöyle izah eder: Kara parçalarının derinliklerinde esen rüzgârların basıncı sonucu havaya fişkırarak okyanus suyu yerlere düşmekte, böylece toprağın içine geçmektedir. Platon da bu görüşleri paylaşmakta ve okyanusa geri dönüşün de büyük bir girdap vasıtasıyla olduğunu düşünmektedir. Aristo'ya göre ise, yerden yükselen su buharı dağların soğuk çukurlarında yoğunlaşarak yer altı göllerini meydana getiriyordu. Kaynaklar da bu yeraltı göllerinden besleniyordu. Orta çağda hâkim olan görüş ise, Aristo'nun görüşüydü. Fakat

⁹¹ Zümer 39/21.

⁹² Kurtubi, *el-Câmi' li-aḥkâmî'l-Kur'ân*, 18/263.

⁹³ Furkan 25/48; Mezmurlar, 104/5.

⁹⁴ Nur 24/43.

⁹⁵ Enbiya 21/30.

⁹⁶ Nur 24/43.

⁹⁷ Nebe 78/ 14-16.

⁹⁸ Tarık suresi 86/ 11-12.

⁹⁹ Yeniçeri, *Uzay ve Varlık Ayetleri Tefsiri*, 286.

suyun dönüşümüne dair en isabetli yorumu 1580 yılında Bernard Palissy yapmıştır. Ona göre yeraltı suları yağmur sularının toprağa sızmasından ileri gelmekteydi.”¹⁰⁰

Bilimsel gelişmelerin çürüttüğü bu görüşlerin aksine, 1400 sene önce nazil olan Kur’an’da bulunan hiçbir ayet bugünkü bilimsel verilerle çelişmez. Aksine bilim bu konuda da Kur’an’ı tasdik etmektedir. Kur’an tam isabetle kaynak sularının gökten indirilen yağmurla oluştuğunu, bulutların rüzgâr tarafından kaldırılarak üst üste yığıldığını, yağmurun bunların arasından sızdığını haber vermektedir. En meşhur filozofların aciz kaldığı bir konuda üstelik çölde yaşayan biri nasıl kusursuz tespitlerde bulunabilir ki. Şüphesiz bu durum Kur’an’ın Allah kelamı olduğunu ispatlamaktadır.

Kitâb-ı Mukaddes kaynağı itibariyle Semavî bir kitaptır. Tahrif edilmiş olsa da¹⁰¹ tamamının tahrif olduğu iddia edilmemiştir. İçinde ilahi kelamdan olduğu anlaşılan ayetler mevcuttur. Bunlardan biri de suyun devinimi konusudur. Kitâb-ı Mukaddes’te konuyla ilgili ayet şu şekilde yer alır. “*Henüz yerde bir kır fidanı yoktu ve bir kır otu henüz bitmemişti. Çünkü Rab Allah yerin üzerine yağmur yağdırmamıştı, toprağı işlemek için adam yoktu, yerden buğu yükseldi ve bütün toprağın yüzünü suladı.*”¹⁰² “*Yukarı odalarını gökyüzünde yapan, kubbesini yeryüzünde kuran, denizin sularını çağırıp yeryüzüne döken O’dur; O’nun adı Rab’dir.*”¹⁰³ “*Su damlalarını yukarı çeker, Buharından yağmur damlatır.*”¹⁰⁴ Bu ayetlerde suyun yeryüzünden buharlaşarak yükselmesi ve tekrar yeryüzüne yağması anlatılmaktadır. Suyun devinimi, suyun yeryüzünden buharlaşarak semaya yükselmesi ve tekrar soğuyup yoğunlaşarak sürekli olarak yeryüzüne yağmur ya da kar şeklinde düşmesidir. Bitkiler de terleme yoluyla bu döngüye katkıda bulunurlar.¹⁰⁵

Bu konuya Kitâb-ı Mukaddes’in çeşitli bölümlerinde bilimsel verilere uygun şekilde yer verildiği görülmektedir. Şöyle ki Kitâb-ı Mukaddes’e göre su damlaları buharlaşarak göğe yükselir. Buhar buluta dönüşerek yoğunlaşır ve nemini yeryüzüne dökerek toprağı sular. Yere inen yağmur ırmaklara karışır denizlere dökülür ama denizler asla taşmaz ve bu Allah’ın kudretiyle sürekli tekrarlanır.¹⁰⁶ Görüldüğü gibi suyun devinimi hususunda Kur’an ile Kitâb-ı Mukaddes meseleyi aynı doğrultuda ele alır.

6. Dağlar

Yer kabuğunun çıkıntılı yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş alana yayılan bölümlerine dağ ismi verilmektedir.¹⁰⁷ Kur’an-ı Kerim’de üzerindeki sarsılmaması için yeryüzüne çakılan kazıklara benzetilen dağların birer denge unsuru

¹⁰⁰ Bucaille, *Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kuran*, 266.

¹⁰¹ Maide 5/13.

¹⁰² Tekvin, 2/5- 6.

¹⁰³ Amos, 9/ 6.

¹⁰⁴ Eyüp, 36/27.

¹⁰⁵ Semtrio, 28 Şubat 2022

¹⁰⁶ Yeşaya, 55/10.; Vaiz, 1/7.; Eyüp, 36/27-28.; Amos, 9/ 6.

¹⁰⁷ Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi, 9. Baskı, 1998), 1/510.

olarak yaratıldıkları bildirilmektedir.¹⁰⁸ Taşıdıkları maddi ve manevi değerlerle insanlar için büyük öneme sahip olan dağların insanların hayatındaki yeri çok büyüktür. Dünya'da içilir nitelikteki suların % de 70-80'inin kaynağı dağlardaki hazneler ve buzullardır.¹⁰⁹ Dağlar yıl boyu akan tatlı suların kaynağı olduğu gibi, biyolojik çeşitlilik ve ülke savunması için de olmazsa olmaz unsurlardır.

Dağların insan hayatındaki manevi değeri de oldukça mühimdir. Kur'an'ın ilk ayetleri Nur Dağı'nda¹¹⁰ nazil olmuş, Hz. Musa da Allah ile Tur Dağı'nda konuşmuştur.¹¹¹ Gerek Hıristiyanlar ve gerekse Müslümanlar Kudüs'teki Zeytin Dağı'na kutsiyet atfederek önem vermişlerdir.¹¹² Hz. Âdem ve Hz. Havva da cennetten çıkarıldıktan sonra birbirlerine Ararat Dağı'nda kavuşmuşlardır.¹¹³ Gücün ve ihtişamın sembolü olan dağlar Cenâb-ı Hak'ın kudretinin tecelli ettiği mekanlar olarak görülmüş, sık sık ibadet mekânı olarak seçilmiştir.¹¹⁴ Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde dağlardan söz edilmektedir. Dağlara ibret nazarıyla bakılması istenmekte ve Cenâb-ı Hak'ın kudretinin sembolü oldukları vurgusu yapılmaktadır.

Yeryüzüne çakılmış büyük kazıklara, sıra halinde yükselen dağa; bir araya gelerek oluşan yükseltiyeye “جبل” (cebel) denmektedir. Kur'an'da tekil olarak altı, çoğul olarak da otuz dokuz defa geçen “جبل” kelimesi buldukları yere göre çeşitli bağlamlarda kullanılmıştır.¹¹⁵ Bu bağlamlardan bazıları şunlardır: Hz. Musa Allah'ı görmek istediğinde Allah'ın tecellisine dayanamayıp un ufak olan dağ¹¹⁶, Semûd kavminin büyük maharetle oydukları evler¹¹⁷, Hz. İbrahim'in dirilişin nasıl olacağını Rabbinden kendisine göstermesini istediğinde Rabbinin emriyle kendine alıştırdığı kuşları parçalayarak üzerine bıraktığı dağlar¹¹⁸, Kur'an üzerine indirilse Allah korkusundan paramparça olacak dağlar¹¹⁹, Hz. Nuh'un gemisinin selamete üzerine indiği Cudi dağı¹²⁰, bal arılarının mesken edindiği dağlar¹²¹, kibirli insanların boy ölçüşemeyeceği dağlar¹²², Kıyamet günü parça parça olan¹²³ ve hallaç pamuğu gibi atılan dağlar.¹²⁴ Bunun yanında Kur'an'da dağ

¹⁰⁸ Nahl 16/15.

¹⁰⁹ [Artemis aritim](#), 10 Eylül 2022.

¹¹⁰ Kasım Şulul, *Anahatlarıyla Siyer-i Nebî(a.s.)* (İstanbul: Ensar Neşriyat Ticaret A.Ş., 1. Baskı, 2014), 201.

¹¹¹ A'râf 7/ 143; Zekeriya, 14/ 4.

¹¹² İsra 17/1.

¹¹³ Abdullah A. Boks, “Âdem” *TDV İslam Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1991), 3/261-263.

¹¹⁴ Tevbe 9/ 3.

¹¹⁵ Abdalbâki, *el-Mu'cemu'l- Mufehres li Elfâzi'l- Kur'ani'l- Kerîm*, 163-164; Ayrıntılı bilgi için bakınız: Ahmet Gül, “Dağın Öteki Yüzü: Sûfi Tefsirde Dağ Metaforu”, *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11/25 (Aralık 2020), 512- 532.

¹¹⁶ A'râf 7/143.

¹¹⁷ Hıcr 15/82.

¹¹⁸ Bakara 2/62.

¹¹⁹ Haşr 59/11.

¹²⁰ Hud 11/43.

¹²¹ Nahl 16/68.

¹²² İsra 17/37.

¹²³ Vakıa 56/5.

anlamında kullanılan diğer kelimeler; “رواسی” (ravâsî) ve “طور” (tûr) sözcükleridir. Ayrıca daha küçük yükselteleri ifade etmek için de (rabve) “رَبْوَة” kelimesi kullanılmıştır.

Kur’an ve Kitâb-ı Mukaddes’in benzer ayetlerinden bir kısmı da dağlarla ilgilidir. Kur’an’ın pek çok ayetinde dağlardan bahsedilir. Nebe suresi 6. ve 7. ayetlerinde ise dağlar kazıklara benzetilmektedir. Yapılan araştırmalar dağların yeraltındaki köklerinin kendi boyunun on katına ulaşabildiğini, üç kilometre yüksekliğindeki bir dağın köklerinin otuz kilometreye ulaşabildiğini ortaya çıkarmıştır.¹²⁵ Bundan dolayı bu benzetme olağanüstü bir benzetmedir. Ayetin indiği dönemde ne kıta sürüklenmeleri ne de dağların kökleri hakkında insanların hiçbir bilgisinin olmadığını düşününce insanın hayreti bir o kadar daha artmaktadır. Nebe suresinde şöyle buyrulmaktadır: “Biz yeryüzünü bir döşek, dağları da birer kazık yapmadık mı?”¹²⁶ Kurtubî, “dağların bu durumunu yer sükûnet bulsun, çalkalanmasın, üstündekilerle beraber başka bir yerlere meyletmesin” şeklinde açıklamıştır.¹²⁷

Beyzâvî, dağları konu edinen ayetlerin tefsirinde bu konuyu ayrıntılı olarak ele almaktadır. Bu bağlamda yeryüzündeki nehirlerin dağlar vasıtasıyla meydana geldiğini belirten Beyzâvî, “Allah, yeryüzü sizi sarsmasın diye oraya sabit dağlar yerleştirdi.”¹²⁸ ayetinin tefsirinde yeryüzünün, dağlar yaratılmadan önce tabiatı sade ve hafif bir küre şeklinde olduğunu, dağlar yaratıldıktan sonra dağların ağırlığıyla yerin merkezine doğru yöneldiğini ve onun hareketine engel olan kazıklar gibi durduğunu söylemektedir. Beyzâvî bununla ilgili olarak isim zikretmeksizin şunu da aktarmaktadır: “Denildi ki: Allah yeri yarattığında, yer bir o tarafa bir bu tarafa gidip geliyordu. Melekler şöyle dedi: “Bunun üzerinde kimse duramaz.” Ardından dağlar yaratıldı, dağlar ile dünya istikrar buldu.¹²⁹

Yukarıda olduğu gibi bazı ayetlerde dağlar için cibâl “جبال” bazı yerlerde de ravâsiy “رواسی” kelimesinin kullanılmıştır ki; derine saplanmış, sağlamca yerinde duran anlamını ihtiva etmektedir. Arapçada aynı kökten türetilmiş irsâ’ “إرساء” kelimesi vardır ki geminin demir atması anlamında kullanılan bir fiildir. Buna göre dağlar gemiden demir atmada olduğu şekilde zeminde bir yerlere oturtularak sağlamlaştırılmış olmaktadır.¹³⁰

Konu hakkında hiçbir bilimsel çalışma yapılmasa bile bu ayetleri okuduğumuzda edebi bir benzetme yapıldığını düşünerek belki de üzerinde fazla düşünmeyecektik. Ancak şimdi anlıyoruz ki dağlar dünya üzerindeki hassas dengenin en önemli unsurlarından biridir.

¹²⁴ Karia 101/5.

¹²⁵ Caner Taslaman, *Neden Müslümanım* (İstanbul: İstanbul Yayınevi, 1. Baskı, 2020), 80.

¹²⁶ Nebe 78/6-7.

¹²⁷ Kurtubi, *el-Câmi’ li-aḥkâmi’l-Kur’ân*, 22/6.

¹²⁸ Nahl 16/15.

¹²⁹ Beyzâvî, *Envârü’t-tenzîl ve Esrârü’t-Te’vîl*, 2/256; Ayrıntılı bilgi için bk. Bayram, “Kâdî Beyzâvî’nin Kevnî Ayetlere Yaklaşımı (Envârü’t-Tenzîl Tefsiri Bağlamında)”, 400.

¹³⁰ Yeniçeri, *Uzay ve Varlık Ayetleri Tefsiri*, 277.

“The Earth” (Yeryüzü) Kitabının yazarlarından olan Frank Press, dağları, kökünün çoğu toprağın derinliklerinde olan çiviye (wedge like shape) benzetir. Dr. Press, dağların fonksiyonlarını uzun uzadıya anlatır ve onların yer kabuğunu sabitlemedeki önemli rollerine dikkat çeker.¹³¹ Kur'an'ın kazık benzetmesi ile Frank Press'in çivi benzetmesi arasındaki benzerlik de ayrıca dikkat çekicidir.

Lokman suresinde geçen, “O, gökleri görebildiğiniz bir direk olmaksızın yarattı, sizi sarsmasını diye yere de ulu dağlar koydu ve orada her çeşit canlıyı yaydı. Biz gökyüzünden su indirip, orada her faydalı nebattan çift-çift bitirdik.”¹³² ayetinde kullanılan “sarsmaması için” ifadesi dağların yaratılış hikmetlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira dağlar sarsılmayı azaltan bir etkiye sahiptir. Dağlar sarsıntıları azaltan etkisiyle adeta amortisör görevi görür. Buna göre Kur'an-ı Kerim'in “sarsmaması için” diye ifade buyurması oldukça yerinde bir ifadedir. Bu şekilde dağların izostatik denge özelliğine dikkat çekildiği anlaşılmaktadır.

Kitâb-ı Mukaddesteki ifadeler ise, şu şekildedir: “Yeri temelleri üzerine kurdu; ebediyen sarsılmayacaktır. Esvap gibi ona engini-denizleri- giydirdin; sular dağların üzerinde durdu.”¹³³ Kitâb-ı Mukaddes'in bu ayetleri Kur'an'ın ayetleriyle benzer özellikler göstermektedir. Zira “Yeri temelleri üzerine kurdu” ifadesinin peşinden gelen “asla sarsılmayacaktır” ifadesinin delaletiyle dağları hatıra getirmektedir. “Asla sarsılmasın” kısmı sorunlu olmakla birlikte dağların dünyadaki izostatik denge için çok gerekli olduğu bilimsel araştırmalarla örtüşmektedir. Dünyanın asla sarsılmaması ise, mümkün değildir. ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezine (USGS) yapılan araştırmalara göre her sene 500 bin deprem meydana gelmektedir.¹³⁴

Bilimsel araştırmalara göre dünyamız on beş tektonik plakadan oluşmaktadır. Bu plakalar ise, sıcak ve de sıvı hâldeki magmanın üzerinde kayık misali yüzmektedir. Magma içeriden dışarıya doğru tektonik plakalara baskı uygulayarak dışarı çıkmaya çalışırken Dünya'nın kabuğunu oluşturan tektonik plakalar da onu dengelemek için uğraşırlar. Dengenin zayıf olduğu yerlerde sıra dağlar oluşur. Dünyanın kabuğu kalınlaşır ve iç basıncı dengeler. Dengenin zayıf olduğu yerlerde o yüzden sürekli depremler meydana gelir.¹³⁵ Volkanik dağlar ise, kabuk altında sıkışan ve kabuğa baskı yapan magmanın dışarı çıkmasını sağlayarak bir nevi supap görevi görür ve sarsıntıları azaltır.¹³⁶

Sonuç olarak gerek Kur'an ve gerekse Kitâb-ı Mukaddes'in izostatik denge için dağların önemine işaret ettiği anlaşılmaktadır. Dağların dünyanın çalkalanırcasına sarsılmasını önleyerek sarsıntıları azalttığı bilimsel olarak da kabul edilmektedir. Ancak her yıl 500 bin

¹³¹ Frank Press ve Raymond Siever, *The Earth* (Toledo: Published by W.H. Freeman & Company, 1982), 157.

¹³² Lokman 31/10.

¹³³ Mezmurlar, 104/5-6.

¹³⁴ Habertürk., 27 Şubat 2022

¹³⁵ Bilim ve yaratılış ağacı, 27 Şubat 2022

¹³⁶ David Hill vd., “Earthquake-volcano interactions”, *Physics Today* 55 (2002), 41-47.

depremin gerçekleştiği dünyamızda Kitâb-ı Mukaddesin “hiç sarsılmayacak” iddiasının, bilimsel açıdan problemlili olduğu görülmektedir.

7. Karınca Kolonisinin Yönetimi ve Haberleşme

Kur’an’da bahsi geçen hayvanlardan biri de karıncadır. Kur’an’ın ayetleri bakmasını bilene doğru yolu gösteren gökteki yıldızlar gibidir. İster gökteki yıldızlardan bahsedilsin isterse basit bir karıncadan sonuç değişmemektedir. Bunun en güzel örneklerinden biri de “karınca” anlamına gelen Neml suresidir. Orada “*Hattâ karınca vadisi üzerine vardıklarında bir karınca şöyle dedi: “Ey karıncalar, haydin meskenlerinize girin, Süleyman ve ordusu sizi fark etmeyerek kırıp geçirmesin.”*¹³⁷ buyrulur. Söz konusu ayette geçen “قَالَتْ مَلَّةٌ” ifadesi Kur’ân’ın ilmi mucizelerinden birine işaret etmektedir. Bu ifade karıncaların aralarında haberleştiklerini bildirdiği gibi koloniyi yöneten karıncanın da dişi karınca olduğunu, yani kraliçe olduğunu haber vermektedir.

Râzî’nin naklettiğine göre Katâde Küfe’ye girdiğinde insanlar etrafında toplanmışlar, o da “buyurun istediğinizi sorun.” demiştir. Topluluğun içinde henüz bir delikanlı olan Ebu Hanife de bulunuyormuş. Onlara karınca vadisindeki karıncanın cinsiyetini sorun demiş. Sorduklarında Katâde bu soruya cevap verememiş. Bunun üzerine Ebu Hanife’ye sen söyle demişler. O da karıncanın dişi olduğunu; şayet erkek olsaydı ayette bunun kullanılan sıfatla belirtileceğini söylemiş.¹³⁸

İncelediğimiz ayette dişi karıncaya dikkat çekilmektedir. Aynen örümcek, arı ve sivrisinek örneklerinde olduğu gibi Kur’an’ın bilimsel bir mucizesidir. Karıncaların kolonisi arılarinkiyle benzerlik göstermektedir. Erkek karıncaların vazifesi olgunlaştıklarında genç bir kraliçe ile çiftleşmektir. Erkek karıncalar bu çiftleşmeden kısa bir süre sonra ölürlür. Koloninin bütün işlerini yapan işçi karıncalar ise dişidir. Koloni, arı kovanında olduğu gibi dişilerin hâkim olduğu bir habitattır. Hz. Süleyman’ın ordusunun gelişini, nöbetçi veya gıda toplayan karıncaların haber verdiğini düşünürsek, bu cinsiyet olarak dişi olan işçi karınca olacaktır. Eğer koloninin ayrıcalıklı, kolonideki kastın en seçkin üyesinin bu haberi verdiğini düşünürsek, bu da kraliçe karınca olacaktır ki o da dişidir.¹³⁹

New Orleans Üniversitesi’nden bir ekip, yaptıkları araştırmada “konuşan karıncaları” incelemeye aldı ve şaşırtıcı gerçeklerle karşılaştı. Ekip karıncaların arka bacaklarını karın kısımlarındaki özel dikenlere sürterek aralarında anlaştıklarını belirledi. İşin ilginç yanı bunu sadece yetişkin karıncaların değil yavru karıncaların da kendilerini tehlikede hissettiklerinde ayaklarından çıkardıkları seslerle bakıcılarından yardım istemeleri ve acil durumlarda imdat çağrısı yapmalarıydı. Ayrıca Oxford Üniversitesi’nde yapılan bir

¹³⁷ Neml 27/18.

¹³⁸ Râzî, *Mefatihul-Gayb*, 24/184.

¹³⁹ Kur’an Araştırma Grubu, *Kur’an Hiç Tükenmeyen Mucize*, 149.

araştırmada da kraliçe karıncanın sesi kaydedilip incelendiğinde görevlerini konuşarak koloniye tarif ettiği belirlendi.¹⁴⁰

Ayrıca ayette geçen “لَا يَخْطُمَنَّكُمْ” ifadesi ise, karıncalarla ilgili bir başka mucizeye işaret etmektedir. Karıncaların özel yapıları sebebiyle ezilmeleri değil kırılmaları daha doğru bir ifade olurdu. Nitekim sonsuz ilmiyle her şeyi bilen yüce Allah yarattığı bu canlının sert kabuktan oluşan dış iskeleti sebebiyle¹⁴¹ kırılmaya müsait yapısına işaret için bu ifadeyi kullanmıştır. İbn Manzur'a göre söz konusu fiil, kırma anlamında kullanılan bir kelimedir. Kırma işi ne surette olursa olsun değişmez. Özellikle kemik gibi kuru olan her şeyi kırmak anlamında “حطم” kullanılmaktadır. Bu sebeple bu ifade “kırıp geçirmesin, parçalamasın” diye tercüme edilmektedir.¹⁴²

Kitâb-ı Mukaddesin karıncalardan bahsedilen ayetlerinde ise konu şu şekilde geçer: “Ey tembel, karıncaya git, onun yollarına bak da hikmetli ol. Onun üzerine baş, gözcü ve hükümdar yokken, yazın ekmeğini hazırlar. Biçim zamanında yiyeceğini toplar. Ne vakte kadar yatacaksın, ey tembel?”¹⁴³ Tembel kişiye nasihat eden bu ayetlerin, karıncalar hakkında te'vili mümkün olmayan çeşitli bilimsel hatalar içerdiği görülmektedir. Hem başlarında gözcü olmaması hem de hükümdarsız olmaları ilk başta göze batan en bariz hatalardır. Zira karıncalar, tek başına yaşayamayan, gerektiğinde koloninin selameti için kendi canını vermekten çekinmeyen sosyal canlılardır.¹⁴⁴ Karıncaların koloniler hâlinde yaşadığını başlarında onları yöneten bir kraliçeleri olduğunu Oxford Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada da kraliçe karıncanın sesi kaydedilip incelendiğinde görevlerini konuşarak koloniye tarif ettiğini daha önce belirtmiştik.

Sonuç olarak karıncaların koloni hâlinde yaşadıkları, aralarında haberleştikleri, karınca kolonisini de dışı bir karıncanın yönettiği ve Kur'an-ı Kerim'in karıncalar hakkında verdiği bilgilerin bilimsel verilerle uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Buna mukabil Kitâb-ı Mukaddes'te verilen bilgilerin kabulünün mümkün olmadığı, zira karıncaların koloni hâlinde yaşadıkları, aralarında iş bölümü yaptıkları ve kraliçeleri olan dışı karınca tarafından yönetildikleri anlaşılmaktadır.

8. Yıldızlar

Kur'an'da necm, kevkeb, tarık, sakıb ve burûc kelimeleri yıldız anlamına kullanılan kelimelerdir. Kur'an-ı Kerim'de yıldızlardan bahseden pek çok ayet vardır. Hatta; Necm, Tarık ve Büruc gibi bazı surelere de isim olmuştur. Yine yıldızlar, üzerlerine yemin edilen varlıklardandır.¹⁴⁵ Bunda yıldızların insan için önemine dikkat çekme ve üzerinde

¹⁴⁰ Yaban club, 16 Nisan 2022.

¹⁴¹ [Yaklaşan saat](#), 8 Mayıs 2022.

¹⁴² Muhammed b. Mükerrrem İbn Manzûr, *Lisânu'l - Arab* (Beyrut: Dâru Sâdır, h. 1414), “htm”, 12/137-138.

¹⁴³ Süleyman'ın Meselleri, 6/ 6- 10.

¹⁴⁴ Bbc, 20 Mayıs 2022.

¹⁴⁵ Vâkıa 56/ 75.

düşünmeye teşvik anlamı vardır. Yıldızlar Allah'ın varlığına delil ve O'nun kudretinin aynası oldukları için Kur'an'da çokça zikredilmişlerdir. Yıldızlar hakkında bizi aydınlatmak için zikredilmiş de değillerdir. Bu konuyla ilgili olarak şu ayet oldukça dikkat çekicidir: “O, geceyle gündüzü, ayla güneşi hizmetinize verdi; yıldızlar da O'nun emrine boyun eğmişlerdir. Bunda aklını kullanan bir topluluk için önemli ibretler vardır.”¹⁴⁶ Fahreddin Râzî “hükmetmek, zorlamak” anlamlarına gelen “teshir” kavramının Allah'ın bütün her şeyi kullarının yararına idare etmesi anlamına geldiğini ifade etmiştir.¹⁴⁷ Buna göre yıldızların, insanların yararına yaratıldıkları sonucu ortaya çıkar. O dönem bazı toplulukların yıldızlara taptıkları göz önünde bulundurulunca bu olağanüstü bir durumdur.

Kur'an'a baktığımızda, yıldızların Allah'ın emrine boyun eğdirildiklerini,¹⁴⁸ Allah'a secde ettiklerini,¹⁴⁹ karanın ve denizin karanlığında insanların onlarla yollarını bulmaları için yaratıldıklarını,¹⁵⁰ göğün yıldızlarla süslendiğini,¹⁵¹ ışıklarıyla karanlığı deldiklerini¹⁵² ve kıyamet günü söndürüleceklerini¹⁵³ görmekteyiz.

Yıldızlar enerjisini kendi üreten merkez sıcaklıkları milyonlarca dereceyi bulan gök cisimleridir. Güneş bile orta boy bir yıldız olduğu hâlde dünyamızdan bir milyon kat büyüklükte bir gök cisimidir.¹⁵⁴ Şüphesiz yıldızlardan bir tanesi eğer dünyaya yaklaşıyor olsaydı dünyaya düşmesi mümkün olmaz, çekim kuvveti sebebiyle dünyanın onun üzerine düşmesi gerekirdi. Tamamen plazma hâlinde bir ateş küresi olduğu için daha yaklaşımadan dünyayı yakıp küle çevireceği de muhakkaktır.

Günümüzde bile astrolojik hurafelerin dünyanın her tarafında alaka görmeye devam ettiğini üzüntüyle müşahede etmekteyiz. Kur'an'ın ayetlerine baktığımızda ise, modern bilimin itirazına sebep olacak hiçbir hususu göremiyoruz. On dört asır önce, insanların yıldızlar hakkında pek çok yanlış düşünceye sahip olduğu bir çağda inen Kur'an, eğer bir beşer ürünü olsaydı hiç şüphesiz zamanının yanlış telakkilerini de bünyesine alması gerekirdi. Ama hiçbir ayette böyle bir problemle karşılaşmıyoruz. Kitâb-ı Mukaddes'e baktığımızda ise, farklı bir manzara ile karşılaştığımızı söyleyebiliriz. Kitâb-ı Mukaddes'in yıldızlarla ilgili kullandığı ifadelerin akıl mantık sınırlarını zorladığı görülmektedir. Kitâb-ı Mukaddes'teki ayetler ise şu şekildedir: “Üçüncü melek borazanını çaldı. Gökten meşale gibi yanan büyük bir yıldız ırmakların üçte biri üzerine ve su pınarlarının üzerine düştü. Bu yıldızın adı Pelin'dir. Suların üçte biri pelin gibi acılaştı. Acılaşan sulardan içen birçok insan öldü. Dördüncü melek borazanını çaldı. Güneşin üçte biri, ayın üçte biri, yıldızların üçte biri vuruldu. Sonuç olarak

¹⁴⁶ Nahl 16/12.

¹⁴⁷ Razi, 20/ 4.

¹⁴⁸ A'raf 7/54.

¹⁴⁹ Hac 22/18.

¹⁵⁰ En'am 6/97.

¹⁵¹ Nur 24/35.

¹⁵² Tarık 86/3.

¹⁵³ Mürselat 77/8-9.

¹⁵⁴ [Uzay ve Astronomi](#), 15 Temmuz 2022.

ışıklarının üçte biri söndü, gündüzün ve gecenin üçte biri ışısız kaldı.”¹⁵⁵ Görüldüğü gibi Kitâb-ı Mukaddes'te geçen bu ifadelerin mevcut haliyle mitolojik hikayeleri hatırlattığını söyleyebiliriz.

9. Hardal Tohumu

Hardal kelimesi Kur'an-ı Kerim de iki yerde geçmektedir: “Kıyamet günü için adalet terâzileri kuracağız. Öyle ki hiçbir kimseye zerre kadar zulmedilmeyecek. (Yapılan iş) bir hardal tanesi ağırlığınca da olsa, onu getirip ortaya koyacağız. Hesap görücü olarak biz yeteriz”¹⁵⁶ Görüldüğü üzere bu ayette Allah'ın kıyamette adalet terâzileri kuracağı insanların iyilik ve kötülüklerini adaletle tartacağı ve hardal tanesi kadar da olsa kimsenin amelini zayıf etmeyeceği vurgulanmaktadır.¹⁵⁷

Diğer ayette, (Lokmân, öğütlerine şöyle devam etti:) “Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa, Allah onu çıkarır getirir. Çünkü Allah, en gizli şeyleri bilendir (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır.”¹⁵⁸ buyrulmaktadır. Kurtubî'nin naklettiğine göre Hz. Lokman (a. s.)'ın oğlu babasına “Denizin dibine düşen bir taneyi Allah bilir mi?” diye sormuş, Hz. Lokman da bu ayet-i kerimedeki sözlerle oğluna cevap vermiştir.¹⁵⁹

Bu ayette de işlenen amellerin nerede olursa olsun, hardal tohumu kadar küçük de olsa zayıf edilmeyeceği ortaya konup tartışacağı vurgulanmaktadır. Her iki ayette de küçüklüğü sebebiyle, hardal tohumu teşbih olarak kullanılmıştır. Fakat hardalın tohumlar içinde en küçüğü olduğu gibi bir anlam çıkmaz. Dünyada insan gözünün görmekte zorlanacağı çapta pek çok tohum da vardır. Ama o zaman insanların gözleriyle göremedikleri ya da hiç tanımadıkları bir şeyi örnek vermenin anlamı olmayacağı için vahye muhatap olan Arapların bildikleri bir bitkinin tohumunun örnek olarak verildiği söylenebilir.

Hardal, yaklaşık 1-1.25 m uzunluğunda bir ya da iki yıllık bir bitkidir. Yeşil olan bölümleri genellikle tüsüzdür ve bazen beyazımsı bir film ile kaplıdır. Alt yapraklar 12 inç uzunluğa ulaşabilir. Gövde kısmı yukarıya doğru odunsu, dik, dallı, silindirik ve hafif tüylü yapıda olmaktadır. Çiçekleri sarı renklidir. Parlak renkli sarı çiçekler sap üstlerinde kümelenmiştir ve 0,5 ile 0,8 cm uzunluğunda dört taç yaprak bulundurmaktadır. Tohumlar yaklaşık 0,5 cm genişliğinde, şekli yuvarlağa oldukça yakın ve tohum rengi hafif kırmızı siyahtır.¹⁶⁰

¹⁵⁵ Vahiy, 8/10.

¹⁵⁶ Enbiya 21/47.

¹⁵⁷ Süleyman Ateş, *Kur'an-ı Kerim Tefsiri* (İstanbul: Milliyet Gazetecilik A.Ş., 1995), 4/1687.

¹⁵⁸ Lokman 31/16

¹⁵⁹ Kurtubi, *el-Câmi' li-ahkâmî'l-Kur'ân*, 16/478.

¹⁶⁰ Mohammad Ashequr Rahman Saykat, *Hardalda (Brassica campestris) Manyetik Alan Şiddetinin Tohum Verimi ve Yağ Oranı Üzerine Etkisi* (Ankara: Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020), 3.

Konu Matta İncil’inde şu şekilde geçmektedir: “İsa onların önüne başka bir mesel koyup dedi: Göklerin melekûtu, bir adamın alıp tarlasına ektiği hardal tanesine benzer, o tane ki, bütün tohumların gerçi en küçüğüdür; fakat büyüyünce sebzelerden daha büyüktür ve ağaç olur; göğün kuşları gelip onun dallarında yerleşirler.”¹⁶¹

Hardal tohumunun tohumların en küçüğü olduğu iddiası da muharref İncil’in insan müdahalelerinden birinin kanıtı olarak durmaktadır. Zira son araştırmalarda dünyanın en küçük tohumunun orkide olduğu tespit edilmiştir.¹⁶² Ayrıca hardalın teknik olarak ağaç olmaması da bir başka problemdir.¹⁶³ Belki ileride onu da tahtından edecek daha küçük tohumlara sahip bir başka bitki bulunduğu bu bilgimiz de değişmiş olacak. Fakat mevcut bilgilerimize göre en küçük tohum orkide tohumudur.

Sonuç olarak her iki kaynak hardal tohumunun küçüklüğüne vurgu yapılması yönüyle ortak iken; Kitâb-ı Mukaddes’in hardal tohumunu tohumların en küçüğü şeklindeki nitelimesinde ayrılmaktadırlar. Ayrıca Kur’an’ın aynı yanlışı tekrarlamaması ise, dikkate değer bir konudur.

10. Yeryüzünün Döşenmesi ve Karaların Ortaya Çıkışı

Kur’an-ı Kerim’de dünyanın yaratılışıyla ilgili pek çok ayet-i kerime vardır. Bu ayetlerde genel olarak ibret alınacak noktalara temas edilerek tevhid inancının kalplerde yerleşmesi hedeflenir. Bu ayetlerden bir kısmının dünyanın yuvarlaklığına işaret ettiğini daha önce ifade etmiştik. Bununla birlikte geçmişte Kur’an’daki bazı ayetlerin dünyanın düz olduğuna işaret ettiğini düşünen İslam âlimleri de olmuştur. Genel olarak dünyanın yuvarlak olduğu fikri İslam alimleri arasında daha çok kabul görmüş ve düz olduğunu düşünenler azınlıkta kalmıştır.¹⁶⁴

Fahreddin Râzî, “Yeri de yaydık, genişlettik ve oraya sağlam dağlar çaktık ve orada hikmetle ölçülmüş olarak her türlü nebatı yetiştirdik”¹⁶⁵ ayetinin yorumunda “O yeri yayıp döşeyen” ifadesiyle ilgili olarak şu tespiti yapmıştır: “Bir şeyin hacmi ve miktarı fazla olunca, o hacim ve miktar sanki uzuyormuş gibi gözüktür. Bundan dolayıdır ki ayetteki o ifade Allah’ın yere takdir ettiği miktarı ne fazla ne de eksik vermiş olduğunu dile getirmiştir.”¹⁶⁶

Beyzâvî de Envâru’t-Tenzîl’de yeryüzüyle alakalı ayetleri ayrıntılı olarak ele alıp değerlendirmiştir. Bu çerçevede Allah’ın, yeri enine ve boyuna yaydığını ifade eden Beyzâvî, “O Allah ki size yeryüzünü döşek yapmıştır”¹⁶⁷ ayetinin tefsirinde Allah’ın yeri döşek

¹⁶¹ Matta, 13/31- 32.

¹⁶² [Sctimes](#), 2 Temmuz 2022.

¹⁶³ [Goodkitchendesign](#), 20 Mayıs 2022.

¹⁶⁴ Mehmet Kubat, “Kur’an’ın Öğretisi ve Modern Bilimin Verileri Işığında “Düz Dünya Teorisi”nin Tartışılması”, *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 10/2 (Güz 2019), 348.

¹⁶⁵ Hicr 15/19.

¹⁶⁶ Fahreddin Râzî, *Mefatihul-Gayb*, 2/94-95.

¹⁶⁷ Bakara 2/22.

kılmasını, insanların yerin üzerinde rahat bir şekilde oturup yatmalarını örnek göstererek tefsir etmektedir. O, yerin aslının su olmasına rağmen Allah'ın orayı insanların yaşayabileceği şekilde, aşırılıklardan uzak bir şekilde düzenlediğini ifade etmektedir. Ona göre yerin bu şekilde yaratılması onun düz olmasını gerektirmez. Bu nedenle yeryüzü, küre şeklindedir. Yerin küre şeklinde olmasına rağmen hacminin çok büyük ve çok geniş olması sebebiyle de üzerinde yaşamaya imkân sağlamaktadır.¹⁶⁸

Kur'an'ın ifadesi tam olarak şu şekildedir: “*Yeri de yaydık, genişlettik ve oraya sağlam dağlar çaktık ve orada hikmetle ölçülmüş olarak her türlü nebatı yetiştirdik.*”¹⁶⁹ Bu ayet açıkça yeryüzünün, insanın üzerinde yaşayabilmesi ve barınabilmesi için, Allah'ın kudretinin bir eseri olarak düzenlenip yayıldığı ve yaşama uygun hale getirildiğini anlatmaktadır. Dünyanın genel şeklinin düz olduğunu değil, kıtaların yerküre üzerindeki durumunu ifade eder. Yeryüzünün nerede döşenip yayıldığı hakkında açık bir ifade yer almamakla birlikte Abdullah b. Abbas su üstünde yayıldığı ifade etmiştir.¹⁷⁰ “*O, yeri yayıp döşeyen, orada dağlar, nehirler meydana getiren, orada her türlü meyveden (erkekli-dişili) iki eş yaratandır. O, geceyi gündüze büriyor. Şüphesiz bunlarda, düşünen bir kavim için (Allah'ın varlığını gösteren) deliller vardır.*”¹⁷¹

Kitâb-ı Mukaddes'in Kur'an-ı Kerim ile benzeşen ayetlerinden biri de karaların yaratılışı ile ilgili şu ayetlerdir: “*Ve Allah dedi: Gök altındaki sular bir yere biriksin ve kuru toprak görünsün ve böyle oldu.*”¹⁷² Kitâb-ı Mukaddes müfessirlerinin görüşü şu şekildedir: “Kitâb-ı Mukaddes'e göre karalar oluşmadan önce her taraf sular altında idi. ‘Kara görünsün’ ibaresinden anlaşılan şudur: Yeryüzü ilk günde yaratılmış olmasına karşın suların kendileri için belirlenmiş yerlerde toplanmalarının emredilmesine kadar ne görülebilir hâldeydiler ne de kuruydular. Bu zamana kadar tüm yeryüzü suların altında gömülüydü. Üçüncü günde Tanrı sular için sınırlar kararlaştırmıştır ve bu şekilde toprağın, bitkilerin, hayvan hayatının ve elbette insanın gelişimine yol açılmıştır.”¹⁷³

Alfred Wegener'in ortaya attığı “kıtasal sürüklenme” teorisi bugün tüm dünyanın kabul ettiği bir teoridir. Bu teoriye göre bu yedi kıtanın yerinde “Panthalassa” adlı tek bir okyanus tarafından çevrelenen “Pangea” adını verdiği tek bir kıta vardı. Yer kabuğunun dinamik yapısının neden olduğu ve günümüzde de devam eden kıtasal sürüklenme sebebiyle bu süper kıta parçalanarak yedi kıtaya ayrılmıştır.¹⁷⁴ Yani bu durumda yeryüzünün sular üzerinde yayılıp döşenmiş olduğu ortaya çıkmaktadır.

¹⁶⁸ Beyzâvî, *Envârü't-tenzîl ve Esrârü't-Te'vîl* 1/61; Ayrıntılı bilgi için bk. Bayram, “*Kâdî Beyzâvî'nin Kevnî Ayetlere Yaklaşımı (Envârü't-Tenzîl Tefsiri Bağlamında)*”, 398.

¹⁶⁹ *Hicr* 15/19.

¹⁷⁰ Kurtubi, *el-Câmi' li-aḥkâmi'l-Kur'ân*, 12/190.

¹⁷¹ *Rad* 13/3.

¹⁷² *Tekvin*, 1/ 9.

¹⁷³ Hamza Gökdere, *Kur'an-ı Kerim ve Kitâb-ı Mukaddeste Yaratılış (Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010)*, 14.

¹⁷⁴ [Arkeofili](#), 6 Mayıs 2022.

Sonuç olarak yukarıdaki Kur'an ayetlerine baktığımızda, hiçbir ayetin düz dünya anlayışını desteklemediği, bilimin bu konudaki tespitleriyle Kur'an'ın ifadelerinin mükemmel bir şekilde birbirine uyumlu olduğu görülmektedir. Aynı şekilde Kitâb-ı Mukaddes'in yeryüzünde karaların ortaya çıkışıyla ilgili ayetlerinin de bilimsel verilerle uyumlu olduğu görülmektedir. Zira önce her tarafın sular altında olduğu, karaların zamanla ortaya çıktığı artık anlaşılmıştır. Dünyanın ilk yaratılışına dair buna benzer kutsal kitaplarda pek çok malumat bulunmaktadır. Bilimin Çağdaş dönemde keşfettiği bu bilgilerin kutsal kitaplarda bulunuyor olması, Allah'ın varlığını ispatladığı gibi, kutsal kitaplarında aynı ilahi kaynaktan geldiklerini göstermektedir.

Sonuç

Çalışmamızda incelediğimiz kevnî ayetler, modern bilimin yeni keşfettiği pek çok meseleyi on dört asır öncesinden haber vermektedir. Kur'an'ın bu kadar farklı bilim dalında tespitlerde bulunması, üstelik 1400 yıl sonra bile bunların yalanlanamaması mucizeden başka bir kelime ile ifade edilemez. Bu yönüyle Kur'an, tüm insanlara ve cinlere Kur'an'ın bir benzerini getirmeleri hususunda hâlâ meydan okuyor diyebiliriz. Dolayısıyla kevnî ayetler, hem Hz. Peygamber'in Allah'ın elçisi olduğunu hem de Kur'an'ın ilahiliğini kesin bir şekilde ispatlamış olmaktadır. Kevnî ayetlerin i'cazı, Kur'an hakkında şüphesi olanların şüphelerini giderecek, muarızlarını susturacak ve insanların İslam'la şereflenmesine vesile olabilecek bir mucizedir. Ancak her konuda olduğu gibi bu konuda da itidalli bir yol izlemek, aşırıya gitmemek ve çok kesin hükümler vermekten kaçınmak en doğru yol olacaktır. Özellikle kesinliği tartışmalı bilimsel çıkarımlara ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Gelecekte yanlışlanabilecek bilimsel bir bilgiyi/teoriyi Kur'anî bir mucize olarak da sunmak insanlarda aksi bir tesir yapabilir.

Kevnî ayetlerin hikmeti, insanların teknolojiye ilerlemeleri ya da bilimsel atılım gerçekleştirmeleri değildir. Kur'an'ın temel maksadı tevhidin gönüllere iyice yerleşmesidir. Kevnî ayetler, tefekkür için birer vesileden ibarettir. Ancak kevnî ayetlerin işaret ettiği manaların ufuk açıcı olacağı da ayrı bir gerçektir. Mesela "Ashabı Kehf'in" üç yüz sene uyuduktan sonra uyanmaları, Hz. Süleyman'ın Belkıs'ın tahtını çok uzak mesafelerden bir anda getirtmesi bilim insanları için yol gösterici olabilir. Diğer yönden kevnî ayetler, tekvînî ayetler üzerinde düşünmemizi isteyen onları tefsir edip açıklayan ayetlerdir. Bu ayetleri anlayabilmek için de fizik, kimya, biyoloji, astronomi, matematik gibi ilimleri bilmek gerekir. Yani dolaylı olarak kevnî ayetlerin bu ilimlere teşvik ettiği söylenebilir.

Kitâb-ı Mukaddes, Kur'an'a nispetle daha az kevnî ayete yer vermiştir. Bunun yanında kevnî ayetler bağlamında incelediğimiz Kitâb-ı Mukaddesteki bazı bilgiler, çağını aşan bilgilerdir ki doğruluğu ancak yüzyılımızda anlaşılabilmiştir. Bu ayetlerin Kitâb-ı Mukaddes'in kaynağının ilahi bir kaynak olduğunu ispatladığı düşünülebilir. Fakat Kitâb-ı Mukaddes'te yer alan bazı kevnî ayetlerle alakalı verilen bilgilerin ne akılla ne de bilimle izah edilemeyeceği görülmektedir. Bunlar da Kitâb-ı Mukaddes'e yapılan beşerî

müdahaleler olarak görülebilir. Bazı ayetler ise, Kur'an'ın ayetleriyle aynı hakikatleri ifade etmektedir. Bu olgu oryantalistlerce farklı yorumlanmaya çalışılsa da semavî kitapların kaynaklarının aynı olduğuna işaretten başka bir anlam taşımaz.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Yazar(lar) / Author(s): İsa Akalın – Enver Bayram

Finansman / Funding: Yazarlar, bu araştırmayı desteklemek için herhangi bir dış fon almadıklarını kabul ederler. / The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça

- Abdübâki, Muhammed Fuâd, el-Mu'cemu'l- Mufehres lî Elfâzi'l- Kur'ani'l- Kerîm, Kahire. Dâru'l- Hadîs, h.1364.
- Aydın, Hayati, Şüphe Edilmez Bir Hakikat Olarak Hz. Nuh ve Tufan Olayı, Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2019, sayı: 46.
- Ateş, Süleyman, Kur'an-ı Kerim Tefsiri, İstanbul: Milliyet Gazetecilik A.Ş., 1995.
- Aydın, Mehmet, Din Felsefesi, İzmir: İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2002.
- Bayram, Enver, Kâdî Beyzâvî'nin Kevnî Ayetlere Yaklaşımı “Envârü't-Tenzîl Tefsiri Bağlamında”, Tefsir Araştırmaları Dergisi, 2019, sayı: 389.
- Beyzâvî, Nâsirüddîn Ebû Saîd (Ebû Muhammed) Abdullah b. Ömer b. Muhammed, Envârü't-tenzîl ve Esrârü't-Te'vîl, Beyrut: Dâru'r-Reşid, 2000.
- Boks, Abdullah A. “Âdem” TDV İslam Ansiklopedisi. 3: 261-263. Ankara: TDV Yayınları, 1991.
- Bolay, Süleyman Hayri, Aristo Metafiziği ile Gazzâlî Metafiziğinin Karşılaştırılması, İstanbul: Kalem Yay., 1980.
- Bucaille, Maurice, Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kuran, çev. Sönmez Mehmet Ali, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1988.
- Budda, Hilmi Ömer, Kurban ve Tufan Üzerine Makaleler, haz. Bekir Zakir Çoban, İstanbul: İnsan Yayınları, 2003, 106.
- Copan, Paul- Craig, William Lane, Creation out of Nothing, Newyork: Baker Academic Publishing, 2004.
- Gökdere, Hamza, Kur'an-ı Kerim ve Kitâb-ı Mukaddeste Yaratılış, Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Gökberk, Macit, Felsefe Tarihi, İstanbul: Remzi Kitabevi, 32. Basım, 2019.
- Gül, Ahmet; “Dağın Öteki Yüzü: Sûfi Tefsirde Dağ Metaforu”, Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Aralık 2020, sayı: 25.
- Hill, David vd., “Earthquake-volcano interactions”, Physics Today, 2002, Sayı: 55.
- İbn Manzûr, Ebû'l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî. *Lisanu'l-Arab*. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1990.
- İbn Manzûr, Ebû'l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî. *Lisanu'l-Arab*. Beyrut: Dâru Sâdir, h. 1414.
- Kitâb-ı Mukaddes, İstanbul: Kitâb-ı Mukaddes şirketi- yalçın ofset, 1993.
- Kubat, Mehmet. “Kur'an'ın Öğretisi ve Modern Bilimin Verileri Işığında “Düz Dünya Teorisi”nin Tartışılması”. *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 10/ 2 (Güz 2019), 321-352
- Küçük, Hasan, Sistemantik Felsefe Tarihi, İstanbul: Dersaadet Yayınevi, 1985.
- Kurtubî, Muhammed b. Ahmed, el-Câmi' li-ahkâmî'l-Çur'ân, Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2006.
- Musaoğlu, Ahmet, Tarihsel Bir Gerçek: Nuh (a.s.) Tufanı, İstanbul: Vural Yay., 1998.
- Parlatır, İsmail vd. Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi, 9. Basım, 1998.
- Press, Frank ve Siever, Raymond, Earth, Toledo: Published by W.H. Freeman & Company, 1982.
- Rıza, M. Reşid, Tefsîrü'l-Menâr, Beyrut: Dârü'l-ma'rife, h.1353-54.
- Ryan, William ve Pitman, Walter, Nuh Tufanı: Tarihi Değiştiren Olaya İlişkin Yeni Bilimsel Keşifler, çev. Bayrak Dursun, Ankara: Arkadaş Yayınları, 2003.
- Saykat, Mohammad Ashequr Rahman. Hardalda (Brassica campestris) Manyetik Alan Şiddetinin Tohum Verimi ve Yağ Oranı Üzerine Etkisi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Şimşek, M. Sait, Yaratılış Olayı, İstanbul: Beyan Yayınları, 1998.
- Şulul, Kasım, Anahatlarıyla Siyer-i Nebî(a.s.), İstanbul: Ensar Neşriyat Ticaret A.Ş., 1. Basım, 2014.
- Taberî, İbn Cerîr, Câmi'ul Beyân an Te'vili Âyi'l -Kur'an, Kahire: Dâr-u hicr, 2001.
- Taşkın, Tuna, Muhteşem Tasarım, İstanbul: Şule Yay., 2. Basım, 2014.
- Taslaman, Caner, Neden Müslümanım, İstanbul: İstanbul Yayınevi, 1. Basım, 2020.
- Taylan, Necip, Düşünce Tarihinde Tanrı Sorunu, İstanbul: Şehir Yay., 2000.
- Uslu, Ferit, Tanrı ve Fizik, Ankara: Nobel Yay., 2007.
- Yavuz, Yusuf Şevki, Çetin, Abdurrahman. “Âyet”. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. 4: 242. Ankara: TDV Yayınları, 1997.
- Yazır, Elmalılı M. Hamdi, Hak Dini Kuran Dili, İstanbul: Azim Dağıtım, 1994.
- Zerkânî, Muhammed Abdulazim, Menâhilü'l- İrfan fi Ulûmi'l- Kur'an, Beyrut: Dâru'l- Kitâbu'l- Arabi, 1995.

İnternet Kaynakları

- <https://arkeofili.com/pangea-nedir-eski-bir-superkita-hakkindaki-gercekler/> Erişim tarihi: 06.05.2022.
- <https://www.artemisaritim.com/dunya-genelinde-su-kaynaklarinin-durumu> Erişim tarihi: 10.09.2022.
- <https://astronomi.itu.edu.tr/gunes-sistemi/gunes-sistemi-i/> Erişim tarihi: 7.03.2022.
- <https://barkoturk.com/foto-galeri/dunyada-kac-kus-yasiyor-iliginc-bilgiler/> Erişim tarihi: 08.03.2022.
- <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55331193> Erişim tarihi: 20.05.2022.
- <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/isik-miktarinin-fotosenteze-etkisini-gozlemleyelim> Erişim tarihi: 8.03.2022.
- <https://www.bilim.org/orumcek-biyolojisi-1-bolum-giris/> Erişim tarihi: 24.02.2022.
- <https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/05/daglar-depremi-engeller-mi-bilim/> Erişim tarihi: 27.02.2022.
- <https://www.cnnturk.com/yasam/yilanlar-hakkinda-bilmediginiz-13-gercek?page=3> Erişim tarihi: 08.03.2022.
- <https://cografyahocasi.com/9-sinif/atmosferin-katlari-ve-ozellikleri.html> Erişim tarihi: 07.02.2022.
- <https://www.guncelakademi.com/atmosferin-katmanlari-osym-boyle-sever--h828.html> Erişim tarihi: 22.08.2022.
- <https://www.haberturk.com/her-yil-500-bin-deprem-1861080> Erişim tarihi: 27.02.2022.
- <https://kineosteo.gen.tr/yeti%C5%9Fkin-bir-fil-g%C3%BCnde-ka%C3%A7-kilo-ot-yer/> Erişim tarihi: 27.02.2022.
- <https://www.milliyet.com.tr/egitim/su-dongusu-nedir-kisaca-su-dongusu-asilgerceklesir> Erişim tarihi: 13.03.2022.
- <https://www.ntv.com.tr/turkiye/dunyada-kac-canli-turu-var>, Erişim tarihi: 27.02.2022.
- <https://www.semtrio.com/blog/su-dongusu> Erişim tarihi: 28.02.2022.
- <https://www.sctimes.com/story/life/outdoors/2014/05/11/wee-seed-tinier-mustards/8896541/> Erişim tarihi: 02.07.2022.
- https://tr.goodkitchendesign.com/size-of-mustard-seed-tree_12369 Erişim tarihi: 20.05.2022.
- <https://tua.gov.tr/tr/blog/dunya/dunya-nin-atmosferi-ve-katmanlari> Erişim tarihi: 07.02.2022.
- <https://tua.gov.tr/tr/blog/dunya/dunya-nin-atmosferi-ve-katmanlari> Erişim tarihi: 07.02.2022.
- <http://www.yabanclub.com/karinca-nasil-konusur-nasil-iletisim-saglar.html> Erişim tarihi: 16.04.2022.
- <https://www.yaklasansaat.com/dunyamiz/canlilar/karinca1.asp> Erişim tarihi: 08.05.2022.